

На Шляху з Варагаў у Грэкі

I.Пачатак сонечнай паводкі

II.Між берагамі

III.Уверх па цячэнні

IV.Каб радзімазнаўцамі мы сталі ўсе!

V.Хто вандруе з Грэкаў у Варагі?

VI.“Усялякае слова, Богам натхнёнае, -- карысна...”

VII.Каардынаты быцця

VIII.Прыйдзі, стваральны дух

IX.“Аб Украіне марыць Багдановіч...”

X.Беражыце берагі жыцця!

Праца прысвячаецца 125-годдзю з дня нараджэння Максіма Багдановіча,

500-годдзю Скарынаўскага кнігадруку

Старонкі вокладкі

I

“Я сын твой, прыдзвінскі мой край дарагі”.

Здымак з выстаўкі кніг Сяргея Панізьніка ў г. Мёры Віцебскай вобл. 2012 г.

II

Партрэт Францыска Скарыны мастака Пётры Мірановіча (21.09.1902, Віцебская губерня— 20.12.1990, Нью-Ёрк).

“Премудрости Божией книга”, выдадзеная Ф. Скарынам у Празе 19.01.1518 г. – у падпраўленым выглядзе. З кнігазбору старадрукаў Іларыёна Свянціцкага.

Аўтограф вучонага Іларыёна Свянціцкага (7.04.1876 – 18.09.1956) на скарынаўскім выданні Бібліі з Музея украінскага мастацтва ў Львове. Здымак 1967 г.

III

“Ненадрукаваныя вершы Максіма Багдановіча”. Даследванне Канстанціна Езавітава пра аўтографы Максіма Багдановіча. Час. “Новы Шлях”. № 1. 1944 г. Рыга.

IV

“Максім Багдановіч”. Гравюра Рыгора Фралова. Львоў. 1966 г.

Вітраж у Заслаўі. Фота С. Панізьніка. 1994 г. “У дыфузіі культур”: Райніс у Менску (1926), Караткевіч у Дубултах (1976), Багдановіч у Львове (1992), Геніюш, Арсеннева, Езавітаў у Менску (1944). Ілюстрацыя з кнігі С. Панізьніка “Пры сьвячэньні...”, 2004 г.

“АЎТОГРАФЫ З КНІЖНІЦЫ...”

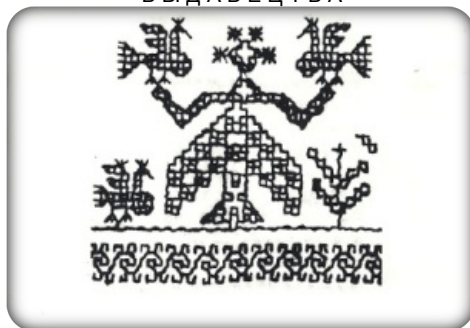
—доўгачаканнае выданне пра дарчыя надпісы пісьменнікаў у прамежку 1960- 2011 гадоў. Тут змясцілася большая частка яркіх прыпамінаў, напоўненых зычэннямі Сяргею Панізьніку— літаратару, краязнаўцу. У дароўных выказваннях радасна пачуваецца і ўдзячнасць за стварэнне ім радзімазнаўчых музеяў на берагах Дзвіны ў Верхнядзвінскім і Мёрскім раёнах гістарычнай Віцебшчыны, дзе рухавыя прадкі беларусаў былі веслярамі на хвалях вякоў між Прыбалтыкай і Візантыяй. Гэтая кніга – своеасаблівы помнік вечаносным сустрэчам, шляхетным

пачуццям, натхнённым абліччам. І стварэнне тома спраўдзілася ў непаўторным выдавецтве “Меланя” на беразе возера Гурон у канадскай правінцыі Антарыё. А ўсё дзякуючы намаганням бацькоў Меланні – Веранікі Панізьнік і Аляксандра Гіггера. Так рэха выгукаў Калумба, Судзілоўскага-Русэля аздобіла і прадоўжыла ў 2016 годзе лірычны Шлях з Варагаў у Грэкі. А самае дзіўнае тое, што пачатак сонечнай паводкі аўтографаў адбыўся на радзіме Мікалая-Ніколаса Русэля – у сямісотгадовым Магілёве.

Укладальнік кнігі-альбома, аўтар тэкстаў і здымкаў Сяргей Панізьнік. 2016

+++++

ВЫДАВЕЦТВА

“МЕЛАННЯ”

+++++

На Шляху

з Варагаў у Грэкі

Партрэт Францыска Скарыны латышскага мастака Талывалдыса Страйтманіса (6.11.1922 – 17.09.1995). Здымак ля Музея медыцыны імя Паўла Страдыня. Рыга. 13.12.1990 г. Фота С. Панізьніка.

Партрэт Францыска Скарыны мастака Валера Дзевіскібы (25.11.1943 – 19.10.2001). Рыга.

ЖНІВЕНЬ КНІГ

6 жніўня 1517 года Францішак, Скарынін сын з Полацка распачаў у Празе свой жнівень кніг. Напачатку ў пячатні кірылаўскага друку выйшаў "Псалтыр", а да канца 1519 года -- яшчэ 20 выданняў, якія ўтрымлівалі 23 кнігі Старога Запавету.

На радзіму беларускай Бібліі са сваёй радзімы Скарына вярнуўся ў траўні 1535 года. Пішуць: эмігрыраваў. А мо стаў выгнаннікам лёсу?

Быў 1966 год. У Львове, у кнігазборы Іларыёна Свянціцкага я трымаў у руках кнігі Скарыны. І яны сталі выгнанцамі, бо ніхто з Беларусі не зацікавіўся іх далейшым лёсам. Партрэт Ф. Скарыны бачыў я ў Рызе, у Музеі медыцыны, бо там ведалі, што беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар, вучоны, пісьменнік, перакладчык, гуманіст і асветнік Францішак сын Лукі Скарына з блізкага ад Рыгі Полацка атрымаў дыплом доктара медыцыны ў Падуанскім універсітэце ў 1512 годзе.

У Рызе, у Латвійскай акадэміі мастацтваў вучыўся Пётра Мірановіч, аўтар партрэта Ф. Скарыны, які тут прадстаўлены. Мастак нарадзіўся 21 верасня 1902 года ў Краслаўскім павеце на беразе Дзвіны-Даўгавы. У гады нямецкай акупацыі беларусы Латвіі дамагліся адкрыцця сваіх школ і нават гімназіі. Мірановіч стаў інспектарам беларускіх школ. І калі дырэктар гімназіі Сяргей Пятровіч Сахараў пасля вайны быў высланы ў Казахстан, а па вяртанні мог жыць за 100 верст ад сям'і ў Рызе, то Мірановіч выбраў дабравольнае выгнаніцтва. Шлях мастака быў круцейшы, чым у першадрукара. Спачатку працаваў у Венскай акадэміі мастацтваў, з 1950 года абаснаваўся ў нью-ёрскім Брукліне.

А партрэт Ф. Скарыны ў выкананні Пётры Мірановіча я сфатаграфавала ў Чыкага ў сям'і яшчэ адных выгнанцаў-- Веры і Вітаўта Рамукоў. Скарына яднаў суайчыннікаў на ўсіх кантынентах планеты Зямля.

Так, на ўсіх мацерыках можна бачыць вехі беларускай прысутнасці. Пазначым даты атрымання Скарынам дыплама доктара медыцыны, выхаду першай кнігі Скарыны ў Празе, чуць пазней—у Вільні... Мо і ярчэй стане ад жнівеня кніг Францішка Скарыны!

Экслібрыс мастака Рыгора Фралова

Малітва Скарыны

Во гэтаксама, як дзічына:
на дальні выбегла лужок,
а прызнае сваё лаўжо;

як птушачка: з-пад аблачыны
палі, разлогі аглядае,
а ведае сваё гняздо
ў траве высокай і густой;

як рыба: ў касяку гуляе;
плыве да берага чужога,
а чуе схоўныя віры;

як пчолы: ў полі да пары,
а ворага ля іх парога,
вулей баронячы, зваюць,--

таксама й людзі: да зямлі,
дзе ўзгадаваныя былі,
дзе Бог ім сэрцы акрыліў, --

любоў вялікую мілююць.

I. Пачатак сонечнай паводкі

*На XIV Скарынаўскім свяце кнігі ў Полацку.
Выступае Сяргей Панізьнік. З мікрафонам Навум Гальпяровіч. Верасень 1987 г.*

ПАХОД АЎТОГРАФАЎ

У 1960 годзе я, навучэнец Магілёўскага медыцынскага вучылішча а яшчэ і наведнік літаб"яднання пад апекаю Аляксея Пысіна, асмеліўся пры сустрэчы з пісьменнікамі напросіцца на аўтограф. На танюсенькіх кніжачках Максіма Лужаніна, Янкі Брыля, Янкі Скрыгана, Васіля Матэвушава атрымаў першыя дароўныя надпісы.

Не заўсёды аўтографы пачыналіся абавязковым словам "Дарагому..." ці "Паважанаму..." Пры шчырых стасунках з творцамі, пры ўзаемных сімпатыях і добрасуседстве заставаліся арыгіяльныя надпісы -- своеасаблівыя характарыстыкі натхнёным асобам, часта і ў вершаванай форме.

Напышлівых слоў не спатрэбілася Уладзіміру Караткевічу для аўтографа на кнізе "Вока тайфуна". Дануту Бічэль-Загнетаву фатаграфавала ў Маскве з Паўлінай Мядзёлка, у Гародні з Васілём Быкавым, у Вільні з Зоськай Верас... Пісаў вершы-прысвячэнні і для яе, і для Ніны Мацяш... Гэтакіх сведчанню асаблівага жанру эпісталярый сабралася ў мяне больш сотні.

Вось прывезеная з В'етнама ў 1988 годзе кніга У. Караткевіча з аўтографам паэта Ле Чонг Шама. Ёсць у мяне і пераклад яго верша, прысвечанага Караткевічу. Мне, калі ўглядаюся ў почырк, згадваюцца і аблічча чалавека, і тэмбр яго голасу, і яго ўсмешка прабіваецца праз наплывы гадоў...

Вось і новы аўтограф Івана Антонавіча-- праз 40 з лішкам гадоў ад першага. І ніякага прамежку ў вечнасці.

А на зборніку Анатоля Сыса "Пан Лес" засвяціліся подпісы многіх сяброў Анатоля -- у дзень развітання з ім. Выцвітаюць кветкі на магілах, а вось пакінутыя аўтографы-прытуленні хочацца захаваць .

Аляксей Пысін з рэдактарам Дзяржтэлерадыё БССР Іосіфам Скурко. 1980-я гг. Фота С.П.

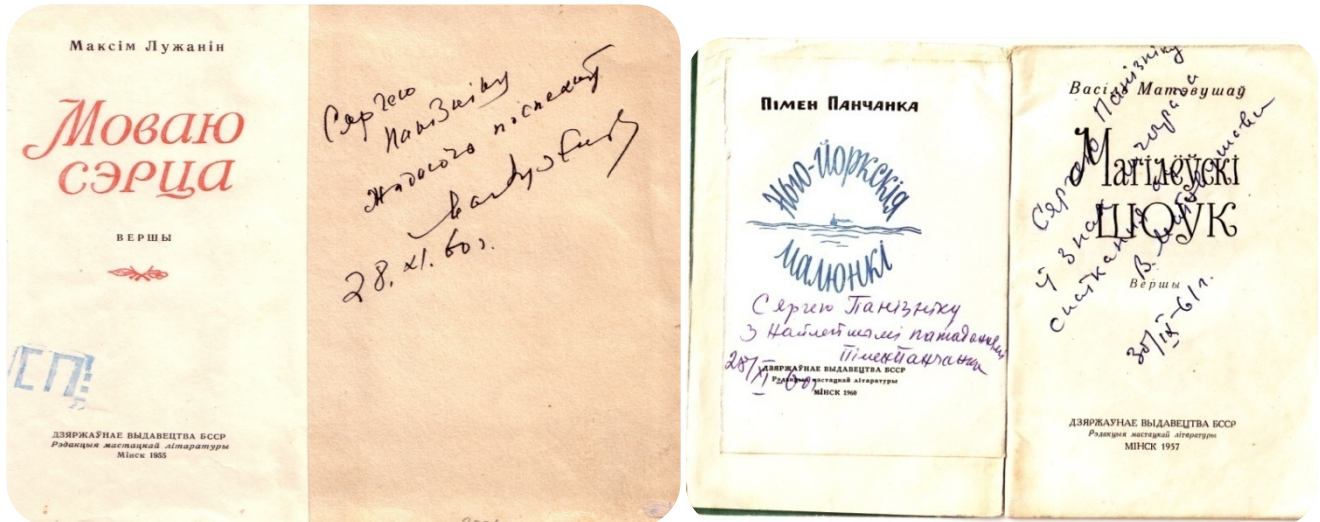
Мікола Аўрамчык у студыі Беларускага тэлебачання.

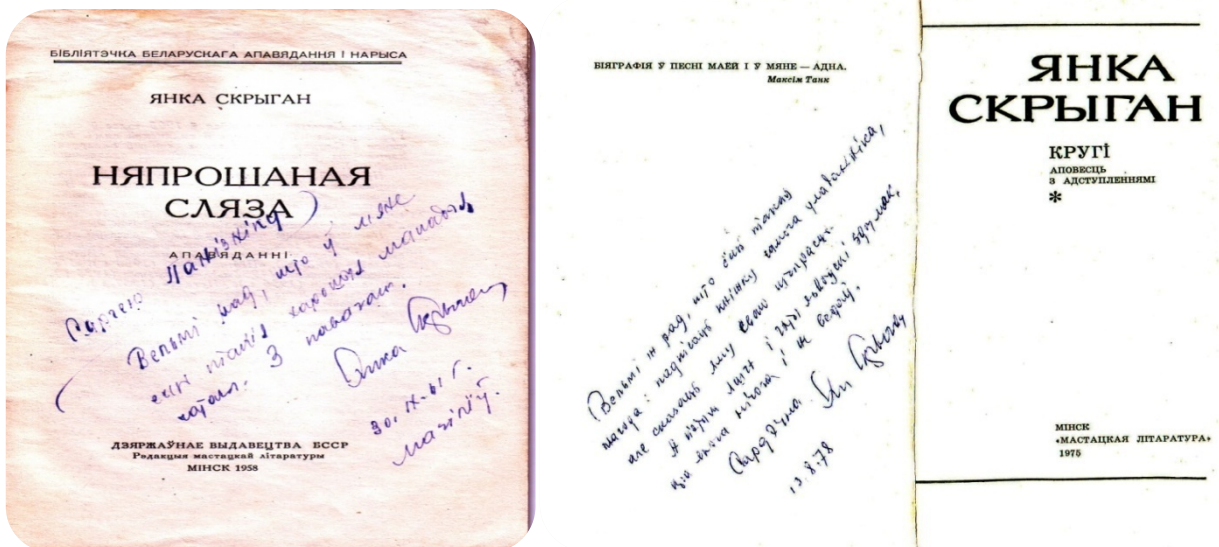
Пісьменнікі-франтавікі ў музеі Вялікай Айчыннай вайны: Аляксей Савіцкі, Аляксей Кулакоўскі (перад мікрафонам), Іван Навуменка, Фёдар Янкоўскі, Павел Прануза, Пётр Прыходзька. 1980-я гг.

Фота С. П.

Аўтографы

Максіма Лужаніна, 1960 г. Пімена Панчанкі, 1960 г. і Васіля Матэўшэва, 1961

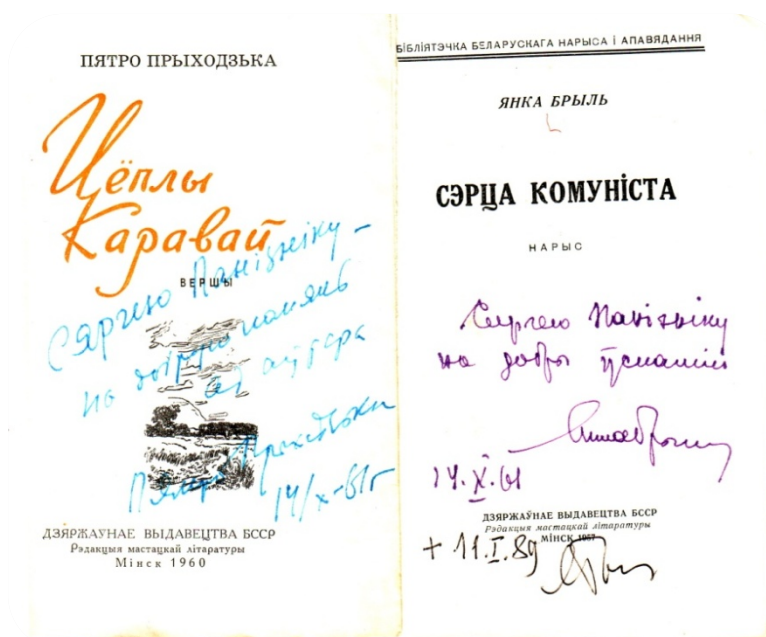
Янкi Скрыгана, 1961г., 1978 г.

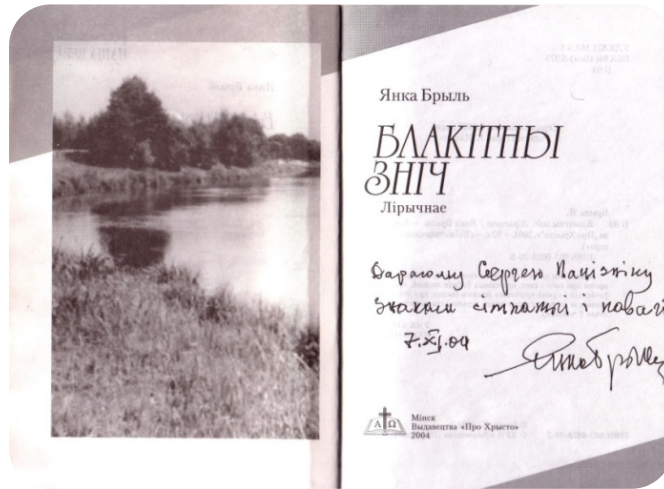
Янка Скрыган на малюнку з львоўскага часопіса "Судналу". 1930-я гг.

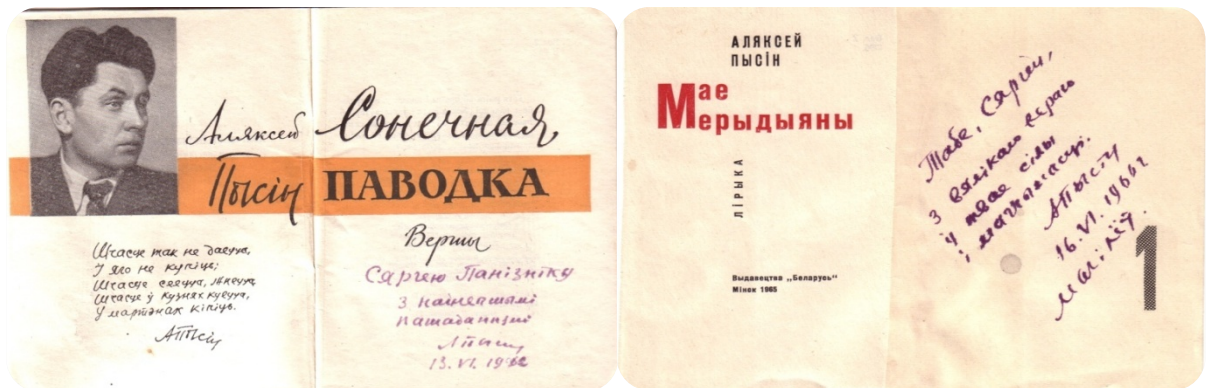
Алеся Бачылы, 1961 г.

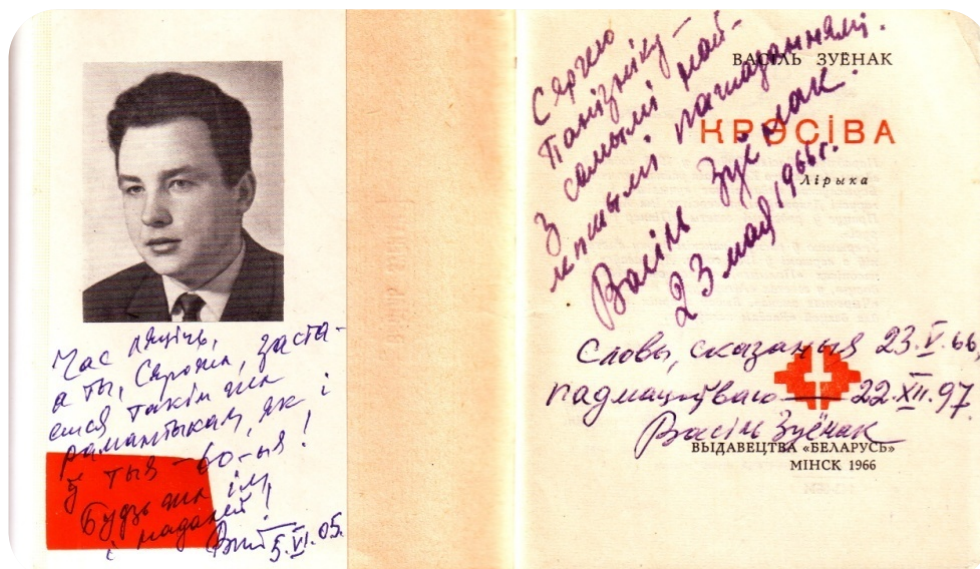
Пятра Прыходзькі, 1961 г.
і Янкі Брыля, 1961 г., 1989 г.

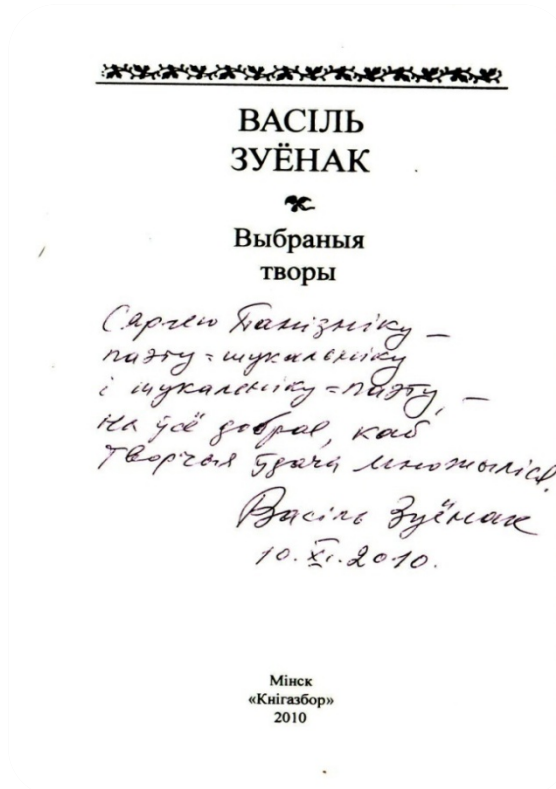
Янкі Брыля, 2004 г.

Аляксея Пысіна, 1962 г., 1966 г.

Васіля Зуёнка, 1966 г., 1997 г., 2005 г.

і Васіля Зуёнка, 2010 г.

II. Між берагамі

Наталля Арсеннева з Янінай Каханойскай на адкрыцці 19-й Сустрэчы беларусаў Паўночнай Амерыкі. г. Кліўленд, штат Агаё, ЗША. 1.09. 1990 г.

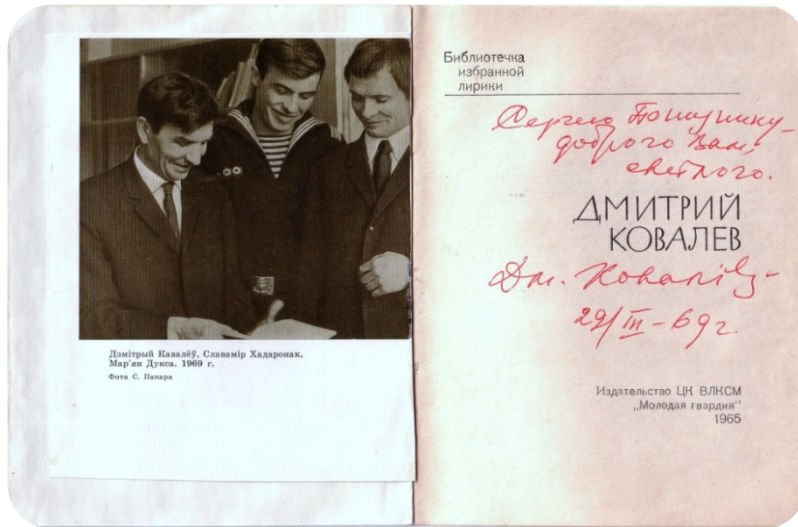

У Кліўлендзе каля грамадска-культурнага цэнтра “Полацк” – Пастаянны прадстаўнік Беларусі пры ААН Генадзь Бураўкін з жонкай Юліяй Якаўлеўнай, старшыня Рады БНР Язэп Сажыч, Леанід Барткевіч, Анатоль Белы... Фота С.П.

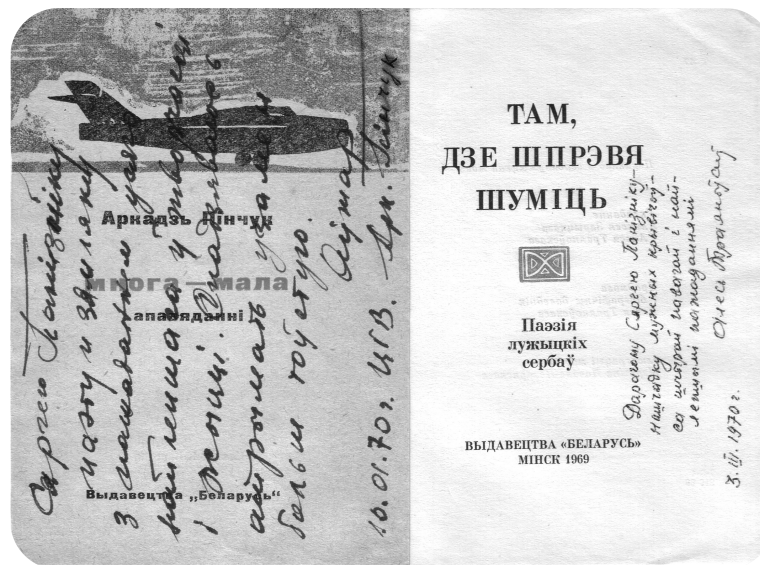

Латвійскае таварыства беларускай культуры “Сьвітанак” запрасіла Міхася Казлоўскага, Сяргея Панізьніка – укладальнікаў “Выбраных твораў” Вольгі і Сяргея Сахаравых у Рыгу. Акадэмічная б-ка Латвійскага ўніверсітэта. 20.11. 2015 г.

Аўтографы

Дзмітрыя Кавалёва (Масква), 1969 г.

Аркадзя Пінчука (Чэхаславакія, Цэнтральная група войскаў), 1970 г.
і Алеся Траяноўскага, 1970 г.

Сергею Панізніку -
 майму добрану і шчэраму
 сябру, праявлю славу і
 шрабату, іх разразанійану
 у Беларускай мовыі -
 з пачытай і любов'ю
 А. Траяноўскага
 29 снежня 1980.

**ЗАДАЛЯТАДАМ
 ПРАЙ СТАЛЕМАУ**

ВЕРШЫ
 Пераклад з кашубскай
 Алеся Траяноўскага

МІНСК «НАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА» 1980

Алеся Траяноўскага, 1980 г.

ALĚS ADAMOVIČ

**NÁVRAT
 DO CHATYNĚ**

milému příteli
 Sierhėjkoru Paniznikoru
 se srdečným pozdravem
 a s ptáčiím úspěchů
 - Vaclav Židliňák,
 Praha do. 3. 75

LIDOVÉ
 NAKLADATELSTVÍ
 PRAHA

Вацлава Жыдліцага (Прага), 1975 г.

На Сергей Панізнік -
 с най-голуби морса-
 нис за творчески
 у стери и Нови
 Стран.

28.1.1979. А. Панізнік
 г. Минск.
 Сергею Панізніку з самымі
 лепшымі памядуміямі творчых
 поэмках і новых сестрах.
 Шэрамаў і далучыўся да
 слоў аўтара іранізацыіх -
 Ванкарэма Нікіфаравіча

Дзміці, Сергей,
 табе за хвіліну
 радасці да таго да
 раднай зямлі!

Рыгор
 30.1.79 Ушачы

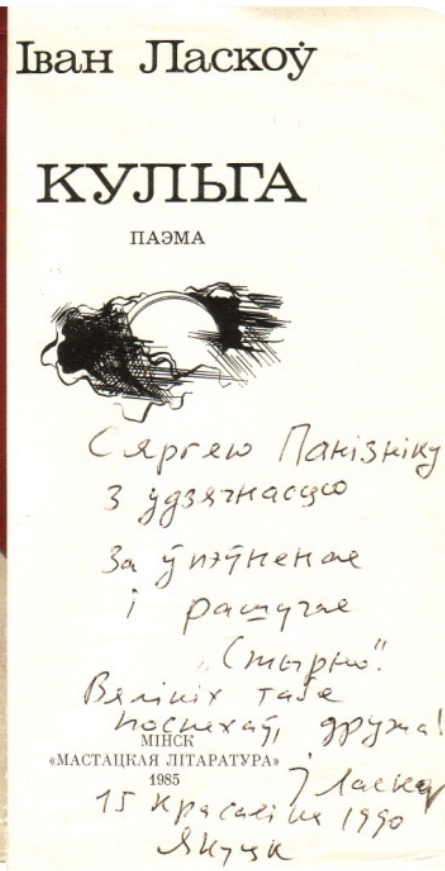
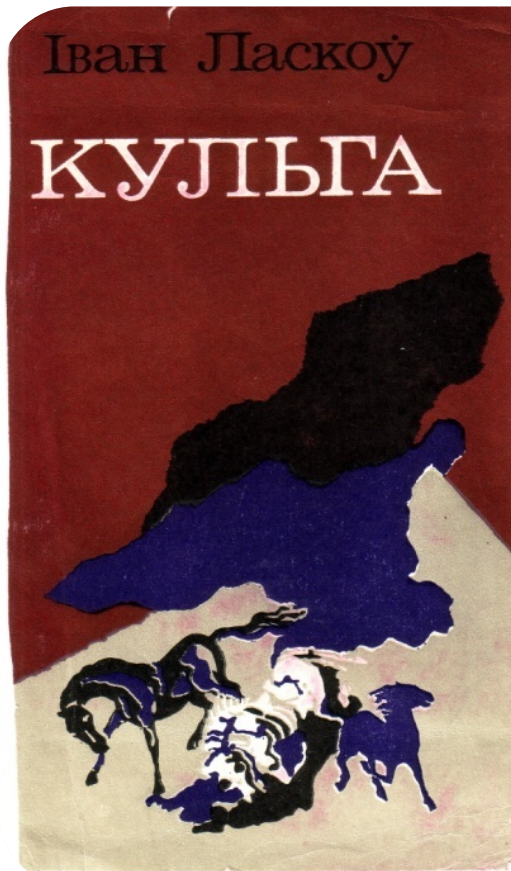
Стэфана Паптонева з Балгарыі,
 Ванкарэма Нікіфаравіча, Рыгора
 Барадуліна, 1979 г.

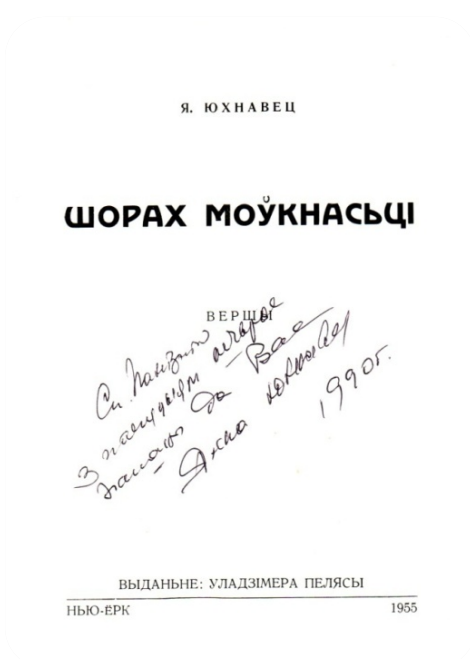
Віктара Ліўзэмніека (Рыга), 1983 г.

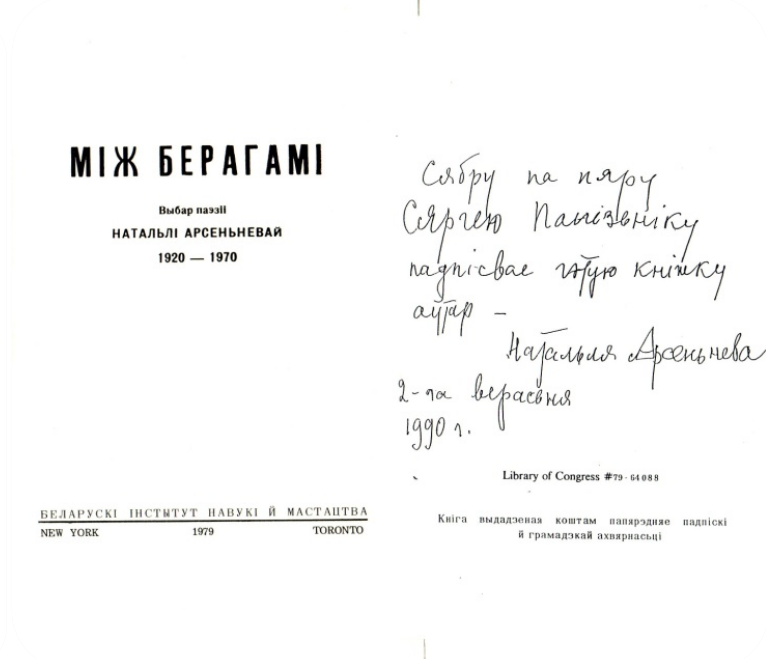
Нікіты Суслєвіча (Масква), 1985 г. На здымку Н. Суслєвіч разам з С. Панізьнікам у г. Тында (БAM)

Івана Ласкова (Якуцк), 1990 г.

Янкі Юхнаўца (ЗША), 1990 г.

Наталлі Арсенневай (ЗША), 1990 г.

Зоська Верас
КАЛАСКІ

Пішваніцкім і Даргому
сэрца Сокленавіч
Панішніцкі.
ні заліткі
а
сустрачэнні...

Годзіна зні верні...
Зоська Верас

27/IX.1957
Вільня.

Зоські Верас (Вільня), 1992 г.

БЕЛАРУСКИ ІНСТЫТУТ НАВУКІ І МАСТАЦТВА (НЬЮ-ЁРК)

НАЦЫЯНАЛЬНЫ НАВУКОВА-АСЬВЕТНЫ ЦЭНТАР
ІМЯ ФРАНЦІШКА СКАРЫНЫ (МЕНСК)

ВІТАЎТ
КІПЕЛЬ

БЕЛАРУСЫ
Ў ЗША

Менск
«Беларусь»
1993

*Шаноўнаму і дарагому
Сяргею Парызьніку з
вяскаў нашых
Вітаўт Кіпель
Менск, 8²⁰ ліста 1993г.*

Вітаўта Кіпеля (ЗША), 1993 г.

Сергей ЖУРАВЛЕВ

С Журавлев

РИГА. ГОТИКА И ДОЖДЬ

Стихи 1973—1994 гг.

*Сергею Панизнику —
дружески
от земляки-
ригашки.
С Журавлев
Декабрь 1995 г.*

«УЛЕИ»
Рига

Сяргея Жураўлёва (Рыга), 1995 г.

Latvijas Zinātņu akadēmijas Filozofijas un socioloģijas institūta
Etnisko pētījumu centrs

Ilgā Apine

BALTKRIEVI LATVIJĀ

*Дорогому Сергею Панизнику.
Будем делать все возможное
(и невозможное) для укреп-
ления связей между нами и
Латвией.*

Илга Апини

19 января 1996 г.

Rīga 1995

Віктар Швед

Родны сцоў

*Дорогому другу
Сергею Панизнику
на добры вечары
нашых мінескіх
сустраэч. Влібві
Мінек 27 VII 1997 г.*

Беласток 1991

*И З'езд Беларускай свету
"Беларуска-літвінска"*

Аляксей Каўка

Аляксей
Каўка

ЖЫВОМ!

Старонкамі беларускага самапазнання

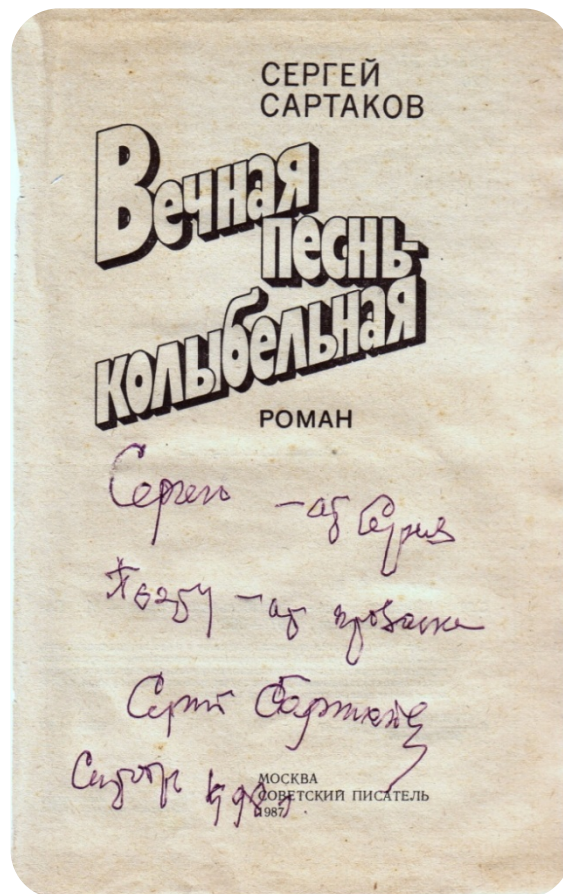
*Святлану - муніку - трыплетку
Сяргею Танцуну
з любайго
Аляксей Каўка
27.VI.97. Каша Жуналы, Екаім
Беларускае Жэрменіацы*

Масква – Менск
1997

КАБ НЕ ЗАБЫЦЦА (допісы розных гадоў)

*Сяргею Танцуну - Верніку
на "кабжабрыце"
Мінск
«Медысон»
2006
19.10.2009.
Масква-Менск*

Аляксея Каўкі (Масква), 1997 г., 2009 г.

Сергея Сартакова (Москва), 1998 г.

Pēteris Jurciņš

VISS
PIEPILDĀS
DEBESĪS

Dzeja
1998 – 1999

Белорусскому брату
Сергею Панізьніку:
праз вбярэйтэ Вас
в Рыге.

Восемь лет
Петрыс
Юрциньш
Дни поэзии Райтиса
11.09.99.

iel. 7-378562
Rīga - 13 LV-1013
Jē. Маланка 2-35

Дарунку ябру Сергею Панізьніку
на памятку аб падарожніцтве Кастуся
Сьвітанка і аб нашай супольнай
працы на ніве беларускай і літвіскай
аб тых дзнях як іх разам зьмяшчалі
з "Сьвітанак".
15.11.2003г.

Петэрыса Юрцыньша (Рыга), 1999 г.

Вячкі Целеша (Рыга), 2003 г.

Мілы сябры
Сергею Панізьніку
Во годзі юбілея
аг мніемганяючым вецікам
аг ншэ лэва ўдэ лэіаміам
аутагавіам нэ лэі:
Лай дзевой савы новіда! Ускаж
каі сэрцэс зава мажэ вэжэ.
Лам нава гэ вэжэ... Нш тэпэс маж
лэс ншмэс дэпэс лэіам дэіам дэі.
Лай арі Тэв данэ брэйкэ, савы мнэ,
Лэс рэй епэм рэідіа дэанга ншэ,
Дэс мнэ ншэ ншэ ншэ ншэ ншэ
Лэс дэ лэс ншэ ншэ ншэ ншэ

Андрэй Веянс

Рыга
2002 года 5 мая

Аўтограф Андрэйса Веянса. 2002 г.

Нашаму сябру
Сергею Панізьніку

На 60-гадовы юбілей

З сардэчнымі пажаданьнямі
усяго самага найлепшага юбіляру
па-латгальску:

Жыві, паэзія сяброў! Цурчы
Мне жаўруком у майскім ветравеі.
Яна бязмежная... Я на плячы
Трымаю спеў – і шлях не затравее.

Хай і Табе дзеньдобрыць, сябра мой,
Падаць руку братэрства праз абшары:
Вясёлку мы ўзаўём над галавой
З хмяльных усплёскаў паэтычнай мары!

Андрэйс Веянс

Рыга
2002 года 5 мая.

Пераклад паэды паэды панізьніку Ніны
Янсэ (у дзевецтве Панізьнік)

RYSZARD KURYLCHYK
SŁOWIAŃSKI PRZEDŚWIT

РЫШАРД КУРЫЛЬЧЫК
СЛАВЯНСКІ СВІТАНАК

Пераклад з польскай мовы
Анатоля БУТЭВІЧА

Мінск 27 лістапад 2007.

Сяргей-земляку з
графічнай націскаю
аўтор

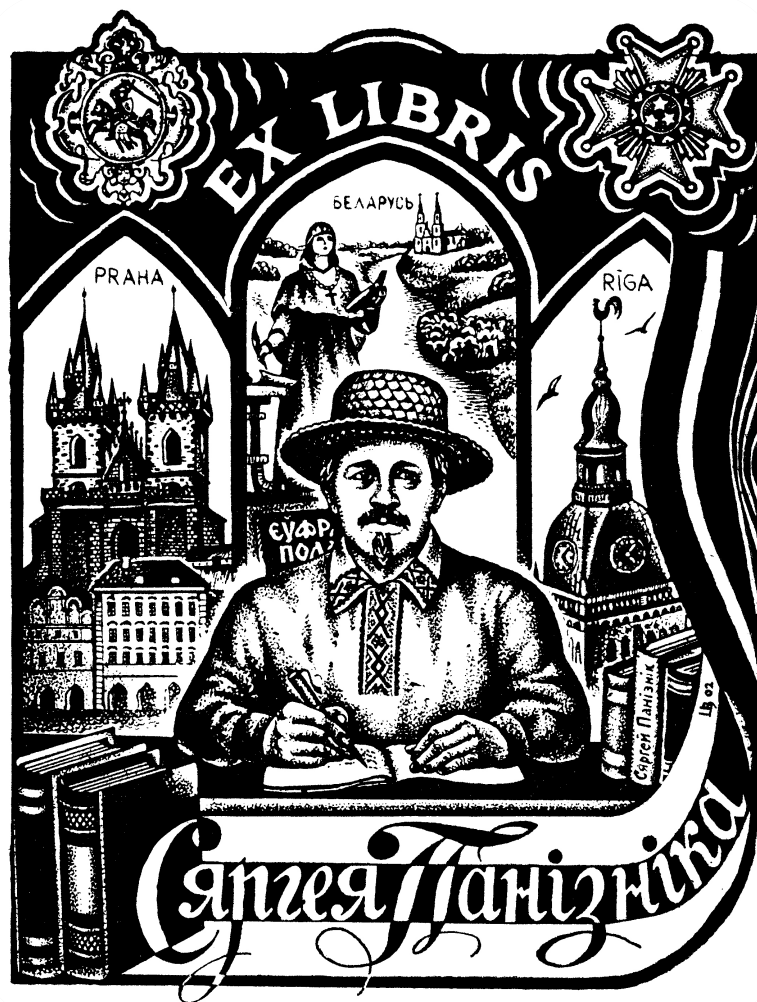
PANU SIERGIEMU I PANIENIEMU
od autorstwa dedykacja w dowód
przejęcia się życiowymi drogami
i przede wszystkim w dowód
sympatii i szacunku

Мінск
Выдавецтва «Чатыры чвэрці»
2007

Рышарда Курыльчыка (Польшча), 2007 г.

Аўтаграф Сяргея Сахарава (Латвія). 1924 г. На здымку: Сягей Сахараў сядзіць 4-ы злева.

Экслібрыс Вячкі Целеша. 2002 г.

III. Уверх па цячэнні

Сяброўскі шарж Аляксандра КАРШАКЕВІЧА

СЯРГЕЙ ПАНІЗЬНІК

Паэт, перакладчык, фалькларыст. Скончыў факультэт журналістыкі Львоўскай вышэйшай ваенна-палітычнай вучэльні (1967). Друкуецца з 1959 г. У Саюзе беларускіх пісьменнікаў з 1967 г.

Узнагароджаны медалём Францыска Скарыны (1991). Дыпламант міжнароднага літаратурнага конкурсу ЮНЕСКО “Сустрэча двух сусветаў”—да 500-годдзя адкрыцця Калумбам Амерыкі (1992). Ганаровая грамата Прэзідыума Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь уручана за ўклад у развіццё і пашырэнне кантактаў паміж грамадскасцю Беларусі і сусветным супольніцтвам (1996). Кавалер Ордэна Трэх Зорак Латвійскай Рэспублікі (1998). Лаўрэат Літаратурнай прэміі імя У. Калесніка (2000). Ганаровы грамадзянін Асвеі (2003). У 1991 г. узначаліў Сябрыну “Беларусь—Чэхаславакія” (пазней – таварыства “Беларусь -- Чэхія”). З 1994 г. старшыня таварыства “Беларусь – Латвія” пры Беларускам таварыстве дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі.

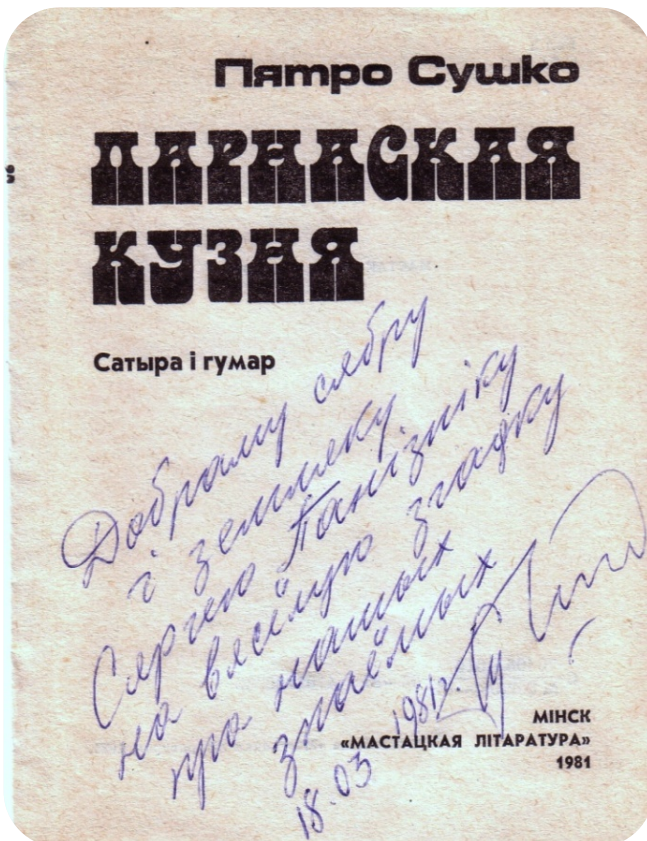
Аўтар кніг для дзяцей, зборнікаў паэзіі і дакументальнай прозы, перакладаў. Сярод укладзеных кніг – 10 зборнікаў гістарычнай літаратуры “Бацькаўшчына”, “Падарожная кніжка Скарыны” (1990), “У бязмежную даль: Кніга пра Максіма Багдановіча” (1996)... У творчай скарбонцы – дыск “Галасы”: запіс вершаў і песняў У. Караткевіча, вершаў Л. Геніюш, Р. Барадуліна (2009); дыск “Арэлі. Сяргей Панізьнік у вершах і песнях” (2011); дыск “Пад ясну зарыцу. Песенна-абрадавая традыцыя Міёршчыны па матэрыялах аўдыёкалекцыі С. Панізьніка. Запіс 1968-1969 гадоў” (2013); дыск “Вясельныя песні і найгрышы вёскі Лявонпаль і яе наваколляў у запісах Сяргея Панізьніка 1968-1969 гадоў” (2016).

Нарадзіўся ў траўні 1942 г. на хутары Бабышкі на Віцебшчыне. Заснаваў там два радзімазнаўчыя музеі: у Верхнядзвінскім р-не (1979), і ў Мёрскім р-не (1999). Псеўданім—Сяргей Папар.

Прэзентацыя аповесці Уладзіміра Караткевіча “Ладдзя распачы”. На здымку справа налева: Рыгор Барадулін, Васіль Сёмуха, Уладзімір Арлоў, дырэктар “Кніжнага салона” Ала Зміева, Генадзь Бураўкін, Таццяна Грыневіч. Выступае Сяргей Панізьнік. 2010 г. Фота Глеба Лабадзенкі.

Аўтографы

Пятро Сушко

БІГОСАЎСКІ ПАРОМ

Зборнік паэзіі

Зачытку ў Мінску

*... мне прыемнае
Між берозав сучасна мінае
Над зямельнай хваляй чым
І Гомельскі паром.*

*Земліцы Сяргею
Ганізонту —*

шчыра

Пятро Сушко

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1994

28.7.94г.

ВІКТАР
СТРЫЖАК

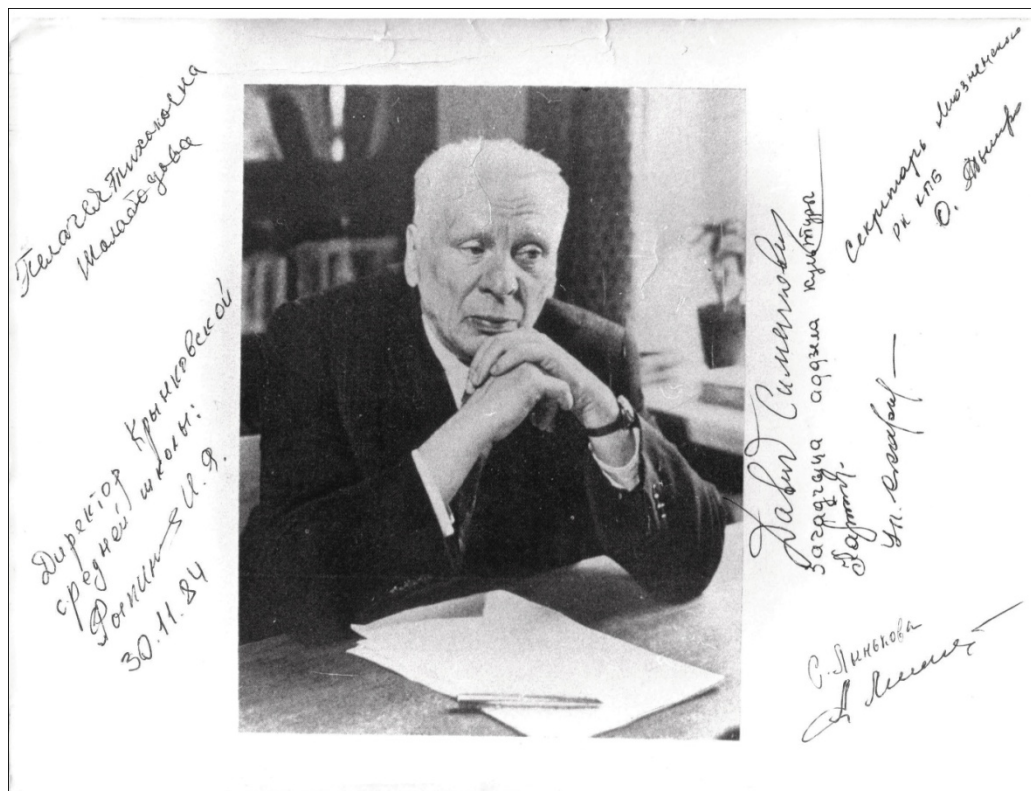
Рэха журбы

Вершы

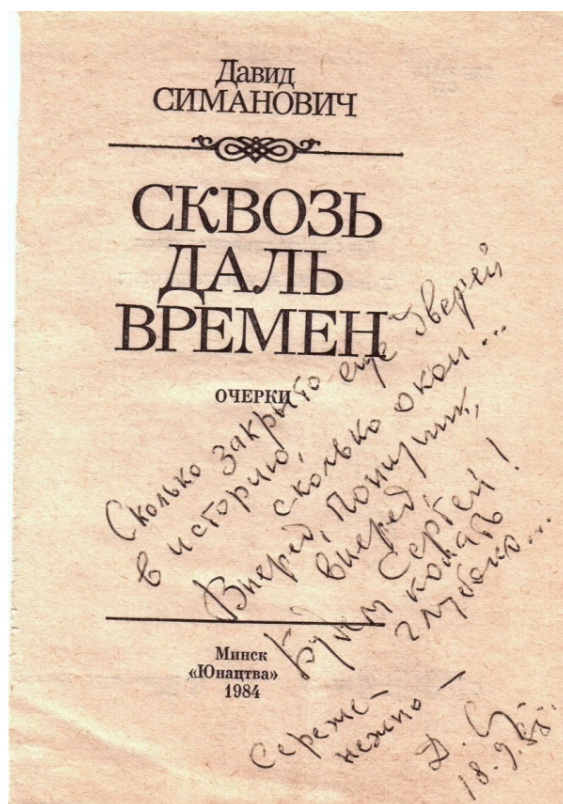
*Сяргею Стрыжыку
і прах і хваляў
творчай рэабілітацыі
20 верасня 1994г.
г. Мінск
Віт. Стрыжак*

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1994

Пятра Сушка і Віктара Стрыжака, 1994 г.

Уладзіміра Скарынка, Давіда Сімановіча... Святкаванне 85-годдзя народнага пісьменніка Міхася Лынькова ў в. Крэнкі Лёзненскага р-на. 30.11.1984 г.

Давіда Сімановіча, 1985 г.

Уладзімір
Скарынкін

Выратавальны плыт

Вершы,
паэма

Хай шу прымаюць
да дэвіцы,
Ад захарызга бара
да Сокаля
Хай даросіць
і пацямі
Рыверсальце чаде,
Скарынка.

Мінск
«Мастацкая
літаратура»
1988

Ул. Скарынка
8.10.88г.
"Гімач"

Уладзімір
Скарынкін

АПОШНЯЕ СЛОВА

Вершы

Мне ўсёшня ўзвядзена,
што я і бы
невёш дайшо,
як родна брата.
Не бойся бед і цяжкасці,
Сярага!
Прымаюць страціць зно
сваім братам,
У долы, на суннасці,
мелка нічога,
Чого ў пшыці багата,
Грэба наш!

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1994

Ул. Скарынка
D4.05.95г.

Уладзіміра Скарынкін, 1988 г., 1995 г.

ПЯТРО ЛАМАН

Стары
млын

Шанобнаму
Сяргею
з нагоды
першага варты
свята у
слаўным месце
Віцебску!
20.11.88г. Лоссец

САЮЗ ПІСЬМЕННІКАУ БССР
РЭСПУБЛІКАНСКАЯ СТАНЦЫЯ ЮНЫХ ТУРЫСТАУ
МІНІСТЭРСТВА НАРОДНАЙ АДУКАЦЫІ БССР
БЕЛАРУСКАЕ РЭСПУБЛІКАНСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ
САВЕЦКАГА ФОНДУ КУЛЬТУРЫ

В. Д. ШАЛУХА

ШКОЛЬНЫЯ ЛІТАРАТУРНЫЯ МУЗЕІ

Сяргею
Малізуіку,
шчыра і ташу,
дзяку, што раей,
астана даверыць
з публікацыяў
і дзяку, разумець
навагасць
ад аўтара -
20.11.88г.

МІНСК
«ПОЛІМІЯ»
1989

ЖЫВАТВОРНЫ
СІМВАЛ
БАЦЬКАЎШЧЫНЫ

Гісторыя Крыжа
святой Еўфрасінні
Полацкай

ЖИВОТВОРНЫЙ
СИМВОЛ
ОТЧИЗНЫ

История Креста
святой Евфросинии
Полоцкой

Шанаўнаму Сяргею Ланізушчыну
з вераю ў светлую зорку Беларусі.
Няхай Жыватворны Сімвал крошч
баросіць Вас ад усіх злых сілаў.
Толькі Беларусь!

Мінск «Асар» 1998

У. Арлова

Уладзіміра Арлова, 1998 г.

Ірына Жарнасек

ГАДАРА

Апавяданні

*Макоўнаму спадару Сяргею Жакевічу
ад зямляцкі, сяцэцкі і аўтаркі.
На доброе ўспамін.*

Ірына Жарнасек

Мінск
Выдавецтва «Про Хрысто»
2002

14.02.2003г.

Ірына ЖАРНАСЕК

Будзь воля Твая

Раман

*Макоўнаму спадару Сяргею Жакевічу
майму дарагому земляку –
сваім горкай кніга пра
нашу Грэўскую аўтарку.*

Жарнасек

20.01.2005г.

Мінск
Выдавецтва «Про Хрысто»
2004

Ірыны Жарнасек, 2003 г., 2005 г.

УЛАДЗІМІР ПЕЦЮКЕВІЧ

УЗНЯЎСЯ БЕЛЫ ПТАХ

ПЕСНІ
ВЕРШЫ
БАЛАДЫ

Шаноўнаму сэрцею жанізіку -
Я кадаю зямляку - гарадзею слова
Кажы імтэйт свайму радку
у акрыленкі новае!

2. Месяк

18.03.2005г.

Вільня, 2004

Уладзіміра Пецюкевіча, 2005 г.

Марыя Баравік

**Зорка гасцюе
ў месяца**

* * *

Лягу я, каб дума з
Учэ пагубалася душою
5. XI. 10г.

«Прэфект-інфо»
Глыбокае
2010

Марыі Баравік, 2010 г.

... ад рума Барадуліна

На здымку Ванкарэма Нікіфаровіча: Сяргей Панізьнік, Рыгор Барадулін, Стэфан Паптоней з Балгарыі, супрацоўнікі мемарыяла "Прарыў". Ушацкі р-н. 1979 г.

Vivat!

Акразычэнне сярцею Панізьніку
на 10 траўня 2012 г.

Зелёная вясна бялася спазніца.
Паганца валуна хрысціла бліскавіца.
Атожылак цягнуўся да святла.
Ўраселыя сябе шукалі гукі.
Намер крылатых стрэл гукалі луці.
Абачлівасць сцяжыну сноў вяла.
Гаіла чысты боль нябёс вясёлка.
Одахвале начы пярэчыў золка золка.
Далічваў ветравей свае дары.
Дабегчы цень хацеў да той гары,
З якой пачатак браў ручай настрою.
Еў з голаду агонь журбу сырою.
Меў профіль малады вятрак стары...

Vivat!

Акразычэнне Сяргею Панізьніку
на 10 траўня 2012 г.

Зелёная вясна бялася спазніца.
Паганца валуна хрысціла бліскавіца.
Атожылак цягнуўся да святла.
Ўраселыя сябе шукалі гукі.
Намер крылатых стрэл гукалі луці.
Абачлівасць сцяжыну зноў вяла.
Гаіла чысты боль нябёс вясёлка.
Одахвале начы пярэчыў золка золка.
Далічваў ветравей свае дары.
Дабегчы цень хацеў да той гары,
З якой пачатак браў ручай настрою.
Еў з голаду агонь журбу сырою.
Меў профіль малады вятрак стары...

25.03.2012

Аўтографы

**Рыгор
Барадулін**

Дарай Сяргей,
протмі ад мяне гэты
зборнічак, як сотую
кропельку расінкі бела-
русі. Беларусь, тат пошкіш.
Так тротмаць!

НАГБОМ

Лірыка *Твой Ротчэр*

13.11.66г.

Р.С. Такаш ад Цябе
зборніка ў адкас.

Рыгор Барадулін

23.1.67.

Надзеі Беларусі—
Сяргею
ад штората, штората
та сэрца!

Ротчэр

*Мінск,
24.1.67г.*

Акадэмія навук БССР Інстытут мовазнаўства
Руска-беларускі слоўнік

Масква — 1958

Сімпатычнай і слаўнай

Мінск

Веражніцэю пакізнікава «Юнацтва»

на доўгую памець ад дзедкаў

1981

Ротчэра, сёбра татот.

Расеці проточная і шгасівад!

8.VII.81

Мінск

дзедка Ротчэр

Аўтограф на кнізе Рыгора Барадуліна "Ці пазяхае бегемот?". "Юнацтва" 1981 г.

Рыгор Барадулін

РУМ >

Сяргейка, —
пяць! —

Не ад віна
табе я стаўлю
бал такі.

Нам родная з табой

Дзьвіна —
Уся твая да Балтокі!

мні вель,
74 год
мнм

Рыгор

} успомненкага
 Дагоднік дамы і рамізніка,
 Да тэмак едзе
 Сэрж памізнік.
 Абы бліжэла цэшка—
 Аўразу клоне тэшка,
 А ўмее цапавацца—
 Дот будзе люб сляццо.
 Адна Акішгоў плакала:
 Аўдай, тэхаславаці,
 Нясёмнага наезніка—
 Загіне ўся патэсія!
 P.S.
 Абынепротомкела Тэрэза:
 Было ў яго ў штанах
 Малеза!

РВ

Рыгор
БАРАДУЛІН

ЗДУБАВЕЦЬЦЯ

Наўгаў гайа цэгне ў хмізнік,
 Ці на грамаціццо — ў хмізвілк.
 Так у лубомтах
 Нан памізнік,
 Як у памітоцо Назвілк.

P.S.
 Кляхай ня гуцыца тая друды,
 што сьцягі
 Трымаюць
 ў спадзеўкі!
 МІНСК
 ТРАКТАКТ
 1996

19.11.98

Дзяўзэка Ротэр

Рыгор Барадулін

КСТЫ

Выданне трэцяе, дапоўненае

Роднаму,

нашаму, крывіцкаму

(Сяргею Папіснiку —

36 лічбавых наданак

за год добрае, што ён

змяніў і змяніць

не перастане!

Рыгор Барадулін

21. x. 03

Мiнск
Рымска-Каталіцкая парафія
святога Сымона і святой Алены
2009

Алесь Карлюкевіч

*Дарагому
Варыю Папіснiку —
вясці кажуць у Браўкiнi
Беразеўскаму.
А Карлюкевіч
24.06.2009г.
Рiшчк.*

Рэкі і азёры

ў паэзіі

Рыгора Барадуліна

Мiнск ПЕЙТО
2000

Рыгора Барадуліна 1966 – 2009 гадоў.

Алесь Карлюкевіч, 2000 г

...ад рума Бураўкіна

XIV Скарынаўскае свята кнігі ў Полацку. Генадзь Бураўкін падпісвае кнігу Валянціне Аколавай. Верасень 1987 г. Фота С. П.

Генадзь
Бураўкін

Узлом хрыста

Новыя
вершы

*Дарнаму Сяргею Ста-
ніслаўку, Ян-леву, руні-
цу на роднай ніве, тэ-
каччэву і рэзультату -
мудра*

Генадзь Бураўкін Мінск
«Мастацкая
літаратура»
1995

24. IX. 1986.

Дош Купчова

*Сяргей і Ян-леву
Сяргею Станіслаўку -
у. Ян-леву і Ян-леву
і Ян-леву*
Генадзь Бураўкін
10. VI. 1987.

Бібліятэка часопіса «Вожык» №1 (230)

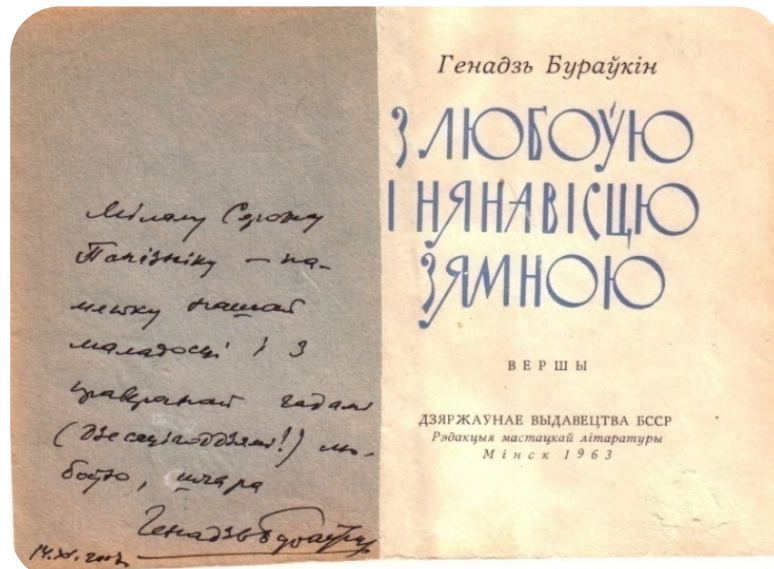
Генадзь БУРАЎКІН

КОНЬ
НЕЗАЦУГЛЯНЫ

ВЕРШЫ, ЖАТВЫ, ЛЕСОУ

Мастацкі афармленне Аляксандра КАШАКЕВІЧА

МІНСК — 1996

Аўтографы Генадзя Бураўкіна 1996 –2007 гадоў.

...ад рума Караткевіча

Уладзімір Караткевіч, Рыгор Барадулін з Нінай Панізьнік і яе сяброўкай Мухабат з Душанбэ.
Юрмала. 17 ліпеня 1966 г. Фота С. П.

На здымку: зборнік апавяданняў У. Караткевіча “Былі ў мяне мядзведзі” у перакладзе на в’етнамскую мову. Аўтограф паэта Ле Чонг Шама з г. Гюэ. 1988 г.

УЛАДЗІМІР КАРАТКЕВІЧ

**ВОКА
ТАЙФУНА**

Апавіданні і апавесці

Сяргею Папізініку -
- 8

7.V.75.

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1974

Уладзімір
Караткевіч

**ЧОРНЫ ЗАМАК
АЛЬШАНСКІ**

РАМАН

*Сяргею Папізініку,
які «пракапаляваў» гэты
мудры «Малодосць» каб
ведаць на судзіць
кас.*

У. Караткевіч

В. К., якой гэты раман абяцаў
дзевяць год назад,
з удзячнасцю.

Частка 1. ГРОЗНЫЯ ЦЕНЫ НАЧНЫЯ

З чаго мне, чорт пабірай, пацаць? З таго
прадвесня, калі за акном было сутонне і мо-
ры снег?

А што вам да леташняга снегу й сутоння?
Пацаць з таго, хто я такі?

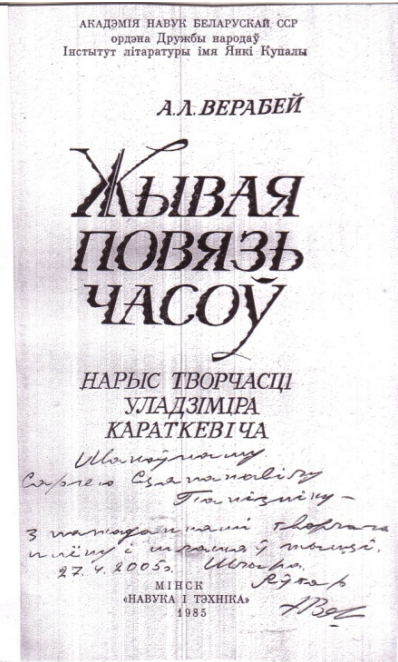
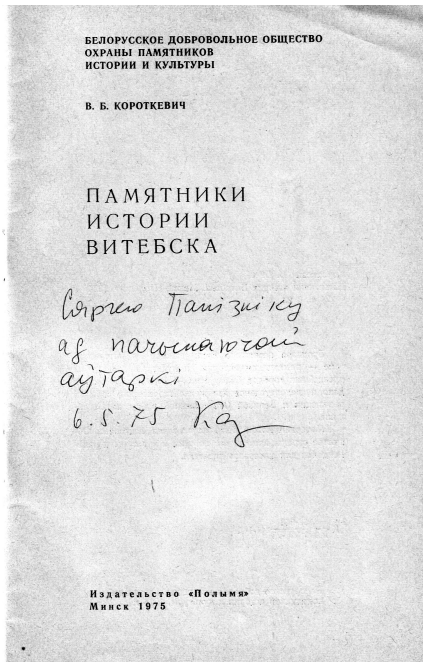
А што вам, урэшце, да мяне, звычайнага
чалавека ў вялізным горадзе? І нашто вам мая
самахарактарыстыка?

Адрэзуй браць быка за рогі і раскажыце?
А якое я маю права на вашу ўвагу? Тое пра-

Мал. П. Драчова
2 «Малодосць» № 7
1979

17

Аўтографы Уладзіміра Караткевіча, 1975 г.

Аўтограф Валянціны Браніславаўны Караткевіч, 1975 г.

Анатолія Вераб'я, 2005 г.

IV. Каб радзімазнаўцамі мы сталі ўсе !

*Шыльда Аляксандра Аніськовіча (Віцебск)
У афармленні выкарыстаны герб роду Лапацінскіх*

ДЗЕСЯЦЬ ГАДОЎ МУЗЕЮ РАДЗІМАЗНАЎСТВА

(Кампанія “Будзьма беларусамі!” аб’яднала інтэлігенцыю і мясцовую ўладу Лявонпаля)

28 верасня 2009

Імпрэза з нагоды 10-годдзя Музея радзімазнаўства з удзелам яго заснавальніка Сяргея Панізьніка, а таксама барда і мастака Андрэя Плясанавы і пісьменніка Васіля Якавенкі адбылася ў мястэчку Лявонпаль Мёрскага раёну Віцебскай вобласці 27 верасня.

Сьвяткаваньне пачалося з экскурсіі па музеях. А прадоўжылася ў вялікай зале Лявонпальскага клуба.

Імпрэза сабрала поўную залю. На ёй прысутнічалі родзічы тых, чые галасы запісваў Сяргей Панізьнік у 1960–1970-я гады, інтэлігенцыя з Мінску, Мёраў, Магілёва і іншых гарадоў Беларусі, а таксама прадстаўнікі мясцовай улады.

Сяргею Панізьніку ўручылі граматы з падзякаю за захаванне спадчыны і культурніцкую дзейнасць прадстаўнікі сельскага савету Лявонпаля і Мёрскага раённага выканаўчага камітэту.

Падчас імпрэзы С. Панізьнік адзначыў:

– Самае галоўнае – нашае мястэчка на скрыжаваньні духоўных шляхоў. Некалі нашыя продкі прыйшлі ў гэты куток, пасунулі мяжу плямёнаў, што тут жылі – і цяпер стагодзьдзі гэта наша зямля. А ў нашых прозьвішчах, тапонімах і адметных мясцовых словах можна знайсці ўплывы латышоў, фіна-уграў ды іншых народаў, што жылі поруч з намі. Нам шанавець і памнажаць багатую спадчыну, нам перадаваць яе нашчадкам. Вось шкада, што пакуль ня ўсе бачылі, як азалацілася нашае мястэчка: у адначасьсе тут зьявіліся некалькі мемарыяльных дошак – на графскай афіцыні, што каля палацу, на школе, збудаванай у 1930-х гадох на загад Ю. Пілсудскага і на мемарыяльнай калоне ў гонар Канстытуцыі Рэчы Паспалітай; паўстаў памятны знак таксама ў гонар роду Лапацінскіх, якія тут жылі і зрабілі нямала дзеля ўзвышэньня ў свеце Лявонпаля. Усё гэта стараньнямі мастака Аніськовіча, чые продкі паходзяць адсюль і які захапіўся багатай гісторыяй мястэчка.

На мерапрыемстве была прадстаўленая “выстава кніг”, якія напісалі прысутныя пісьменнікі, Андрэя Плясанавы выклікалі на біс, а пісьменніка Васіля Якавенку слухалі тройчы і былі неверагодна задаволеныя.

Прадстаўнікі мясцовай улады пахвалілі ўсіх выступоўцаў за выдатную творчасць і, як сказаў Сяргей Панізьнік: “Згода і паразуменне паміж людзьмі творчымі і “начальствам” былі лейтматывам святочнай імпрэзы”.

Публіка была ўзрушаная, бо гэтая святочная імпрэза была неверагодна шыкоўнай для мястэчка Лявонпаль. А мясцовыя ўлады прапанавалі надаць музею статус нацыянальнага.

На здымку: гаспадыня Кліманская Таццяна Канстанцінаўна прымае ў Музеі Радзімазнаўства наведнікаў з Верхнядзвінскага раёна: Бубалу Антона, Давыдзёнка Генадзя, Пятра Квяцінскага. Фота Уладзіміра Пучынскага. 27.07. 2013 г.

Аўтографы продкаў – песні

Суаўтары фальклорных запісаў: Адэля Панізьнік, Ядзвіння і Андрыян Кісьляк, сям’я Панізьнікаў з суседзямі на ганку бабышкаўскага хутара, валачобнік Андрыян Кісьляк, Альжбета Панізьнік, Вольга Грэцкая, Альжбета Панізьнік з Зінай Кліманскай, Марута Пальчэх, маці Сяргея Ганна Панізьнік, Марыля Кезік, Сягей Панізьнік -- зямляк і родзіч названых асобаў з Бабышак, Даўгінава, Лявонпаля Мёрскага раёна. Фота з дыска “Пад ясну зарыцу” (2013).

--З мелодыямі Айчыны не скоцімся ў лагчыны! --
рыфмавалі мае аднакласнікі на лявонпальска –мілашоўскім вяселлі 1969 года. Вяселле – гэта суладдзе сэрцаў, вачэй, думак, песнапеваў, зычэнняў, прымусаў, пацешных прысудаў, дасціпных парадаў... Бо на вяселлі не п’юць, а душу ў госці завуць, там “і сьпіткі, і зьедкі – усё да пасьледкі”... Там пачуеш павучанні і такія: “Не кайся, рана ўстаўшы, а маладым – жаніўшыся!”, і гэтка: “З галавой не дагаварыўся – і да ног ня сунься!”.

А вясельныя песні даводзяць, што з адухоўленага люду, асвечанага насельніцтва пайстаў Народ, адметны зводдаль і шматпраменны знутры, пералівісты на сваіх абшарах, прасцягах,

разлогах бязмежнасці і бясконцасці. І вось я слухаю з вуснаў Марылі Кезік, 1887 года нараджэння, і не песню нават, а зарыфмаваную крывіцкую патаему загадкавых шлюбаў:

*Ішла Бяда невялічка,
Спаткалася з чалавечкам:
--Дзе ты, Бяда, радзілася,
Чаго ка мне чапілася?
-- Я ў Вільні радзілася,
У Варшаве хрысьцілася.
Я у Вільні расла,
З Вільні й замуж пайшла...*

А для майго суцяшэння бабуля Марыля прамовіла: "Хто ня гневаецца, таму дарога золатам пасьцелена". І дабавіла: "Вольнаму воля, багатаму – рай!"

Ох, гэтыя хітрынкі нашай жывучасці! У іх і каранёвы эпас, і духоўны хлеб з этнічнай спадчыны маіх землякоў.

Але ж я сабраўся пісаць пра вяселле маёй аднакласніцы Жэні Шадурскай з Лявонпальскай школы Мёрскага раёна Віцебскай вобласці. Яўгенія Сяргееўна выходзіла замуж за Франца Аляксандравіча Адамовіча з Мілашова пад Мёрамі. А каб слых нападняўся чарамі, на вяселле былі запрошаны з недалёкай вёскі Ліпава Аркадзь Рудзёнак (іграў на скрыпцы), Дзмітрый Рагоўскі (іграў на кларнэце), і яго сын Анатоль Рагоўскі (іграў на баяне, падбіваючы нагой бубен). Інструментальная капэла ў магутным суладдзі мела багацейшы рэпертуар. З запісаных за пятніцу і суботу мелодый я пазначыў такія: "Застольны марш", вальсы "Літоўскі", "Чурылаўскі", "Златые горы", "Вальс пра вальс" (музыка Э. Калmanoўскага), "Кацюша" (музыка М. Блантэра), "На сопках Маньчжурый", а таксама факстрот "Маленькая Мары" (паводле французскай песні 50-гадоў), кракавяк, полька "Танцуй, весяліся!". Полька "На лён" яшчэ была: заліхвацкую мелодыю выконвалі апошняй. Рытуальны "Застольны марш" прагучаў тады, калі сваты заводзілі маладых за стол. Мне ён сёння нагадвае шатландскія мелодыі. Канешне, як і "Падарункавы марш для нявесты", гэты твор самабытны. Але ж не забудзем і пра тое, што не так далёка ад Лявонпаля, каля Дзісны, жылі некалі шатландцы (шоты) – найміты ВКЛ. І яны пакінулі нам частку сваёй музычнай спадчыны.

А тым часам вуліца між домам Шадурскіх і школай напоўнілася людзьмі з Мілашова. Вольга Грэцкая, а з ёй і Надзя Кісьляк устрапянуліся:

*...Наляцела, наляцела повен двор гусей.
Ня ўсе гусі, ня ўсе гусі – ёсьць і лебедзі,
Ня ўсе белы, ня ўсе белы – ёсьць і шызыі.
Нізка-мала, нізка-мала і Жэнічка,
А хоць мала, а хоць мала – шчасьлівая.
Наехала, наехала повен двор гасьцей.
Ня ўсе госьці, ня ўсе госьці – і сватоўя ёсьць...*

Пра сватоў гаворка асаблівая. Чуйныя людзі! Запісы іх выступленняў доўга мне прышлося разбіраць. Выяснілася, што лявонпальскі сват Барэйка Васіль прадставіў нам такі арыгінальны фальклорны твор, як гутарку "Страшны суд":

*Вот паслухайці, людзі,
Што будзе на Страшным судзе:
Труба крэпка заравець,
Усіх людзей сазавець...*

Выснова такая, што тых судзілі і будуць судзіць, хто не ўмее добра жыць... (Цікава, што варыянт гэтай гутаркі, я знайшоў у запісах фалькларыстаў на суседнім латгальскім мацерыку).

А вось Зенька (Зянон) Каснарэвіч, сват ад жаніха, выступіў з доўгім рэчытатывам:

*Пайшла цешча к зяцю ў госьці,
Сваю гутарку вядзець:
-- Як маёй дачцэ Геленцы
Жыццё замужам ідзець?...*

Потым мне падказалі, што гэты твор ---распаўсюджаная па Беларусі інтэрпрэтацыя верша Якуба Коласа “Зяць і цешча”. І сваё тлумачэнне выклаў нам непаседлівы Зенька.

Але вернемся да песні, дзе “повен двор гасьцей”. У двары сабраліся вясельнікі з Лявонпаля і Мілашова. Тут і Марцінята Павел Аляксандравіч – дырэктар школы. Віктар і Вадзім Рагоўскія – таксама музыканты. Карацей: усе сва-я-кі на вякі! І вось прагучаў рытуальны “Застольны марш”. Сваты заводзяць маладых за стол. За імі павольна пераступаюць госьці. І калі пазвінелі кілішкі, жанкі і закусіць добра не паспелі:

*А ў гародзе жоўтыя цвіцці зацвелі,
А за столікам любыя госьцейкі паселі...*

Загуло вяселле, але пярвунням не перадыхнуць. Сямідзесяцітрохгадовая Вольга Грэцкая ведае ўсю перадвясельную гісторыю:

*...Перад нашымі маладымі сталы угінаюцца,
Сталы угінаюцца – мяды разьліваюцца.
Жэнічка наша, наша улавіла пташа, пташа, --
З ручкамі і ножкамі, і з чорнымі броўцамі,
І з чорнымі броўцамі, і з вернымі слоўцамі...*

З падслуханай гаворкі на вясельнай гамэрні я запомніў такія воклічы маіх землякоў: “На добры спажыў!”, “Мёдам на душу!”, “Ганіце на здароўе!”, “І каб да донца!”, “Ня п”еш – хлебам макай!”...

Калі сусед аднекваўся ад прымусу, бо хацеў выпіць “умерачку”, то на яго, наліваючы чарку, націскалі так: “А ці твая матка поўнай не была?”

--Вясёлашчаў вам усім! – ускаквала з-за стала дзяўчына Юнія Рагоўская – галасістая ўмеліца. Лагодзяць сэрцы песні Юніі і яе сябровак: “Як хацела мяне маці...”, “Ручнікі”, “Я ж цябе падманула”, “Касіў Ясь канюшыну”...

Падвясялеўшы, госці пасля закусі і ў запырэчкі кінуліся. Як жа не зачэпяць вуха такія павучанні: “З сынам сварыся – на печ бярыся, а зь зяцем сварыся – за клямку бярыся”, “Ня вер каню ў дарозе, а жонцы дома”, “Хто мяняе, па тым хамут гуляе”...

І вось першы вясельны дзень прыціхае. Цяпер толькі для Жэні нашы пяюхі выводзяць мелодыю:

*А ў цёмным лесе,
А ў цёмным лесе, люлі-рано,
Мядзведзь рыкаіць...*

Але ж нашай Жэні не мядзведзя трэба баяцца, а восеньскай ночкі:

*Яна ж разлучыць ад таткі, ад мамкі,
Яна прылучыць к сьвёкру, к сьвякроўцы...*

Нявеста пакідае родную хату. У песні нашых продкаў пра развітанне распавядаецца так:

*Сядзім, мамулька, пувячэраем з табою.
Пувячэраўшы, падзелімся з табою.
Табе, мамулька, хата нова, камора, --
Мне, маладзенькай, скрыня, пярына, карова...*

Самы шумлівы марш, які мы пачулі на другі дзень вяселля, называецца так: “Іграць у качэргі”. Хто быў завадатарам? Гаспадынькі Вера Ліннік, Соня Барэйка, Насця Шайчонок.

Але перш, чым грымнуць лыжкамі, чарпакамі, качарэжн्या музыканты выставілі наперад Марылю Кезік і Вольгу Грэцкую з талеркай капусты:

*Проша, госьцейкі, проша,
Ды да нашай капусты.
Наша капуста тлуста:
У сямі гатавана...*

А потым пачалося! Аж тэртус ідзе— па ўсіх сценах. Стукалі, грукалі, званілі так, што зайздросна стала самім музыкантам. Гэта ж ім у падзяку нашы гаспадынькі “ігралі ў качэргі”.

Толькі сціхамірыліся вясельнікі, і аж знямелі ад навіны: нявесту ўкралі! Гэта мілашоўскія мальцы схавалі Жэню недзе ў застаронку і запатрабавалі выкуп. Паспагадалі ёй пяюхі, калі за багаты выкуп вызвалілі нявесту:

*Малада Жэнічка, ці ня тошненька табе,
Ці ня тошненька табе ў чужой сямееццы жыць,
У чужой сямееццы быць – чужой мамачцы служыць?*

Вось цяпер трэба збірацца ў дарогу на Мілашова. У сваёй песні Ядзвінн Якісяк аб гэтым нагадвала:

*Пасьпішайся, Жэнічка, пасьпішайся, малада:
Там цібе й дажыдаюць, касьцёлы атмыкаюць,
Касьцёлы атмыкаюць, стулою ручкі зьвяжуць.
Стулою ручкі зьвяжуць, шчырую праўду скажуць...*

Рахманымі сталі ўсе. І ў двары залапатала, закудахтала... Гэта мілашоўскія госці ўспомнілі развітальны абавязак: сталі хапаць у дарогу ўсё, што траплялася: курэй, гусей, качанятак... Іх кубельнік (ёсць такая пасада!) падрыхтаваў на возе схоў для рытуальнага дабытку. Ды не тут то было:

*А вашаму кубельнічку --
Сучачка у ельнічку.
Сучачку ваўкі зьядуць,
Кубельніку костачкі дадуць!*

І вось мы ў Мілашове. Запомнілася песня, якую спявалі ад імя маладога:

*...Ой, чуваць, сваты, чуваць:
Зялезныі колы зьвіняць,
Шаўковыі пувады шумяць.
Ай вязуць, вязуць багатырачку!
Ай засьцілай, мамка, парогі, парогі,--
Вязуць нявесту з дарогі, з дарогі...*

Але не “паланянкай”, а гаспадынькай прыехала сюды наша Жэня.

Што яшчэ запомнілася з лявональска-мілашоўскага вяселля, так гэта жартаўлівы абрад “лаўкі ламаць”. А праходзіў ён так: калі заканчвалася вяселле ў маладога, то госці маладой станавіліся нагамі на лаўку і пачыналі гушкацца. Гульня была нібыта для таго, каб “узважаць сваццю”, ці каб заваражыць: на гэтых лаўках малады не зможа спраўляць новага вяселля.

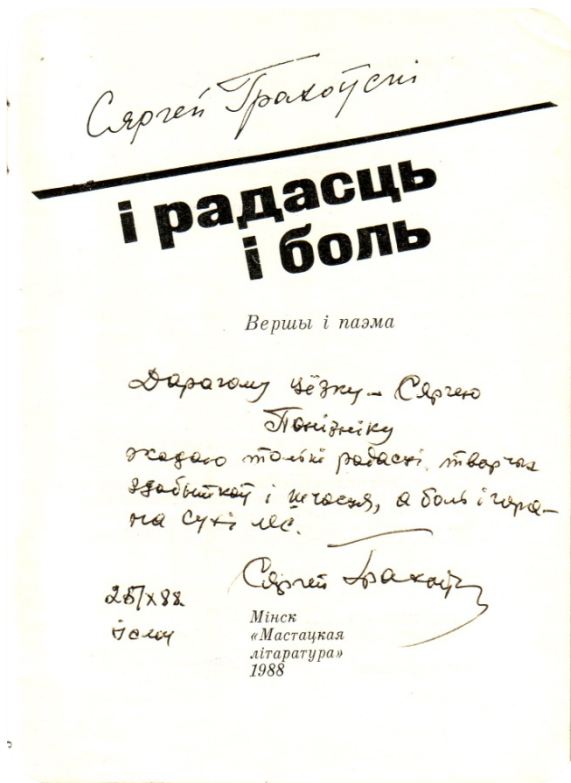
Аўтографы

Дарчых надпісаў жывая памяць

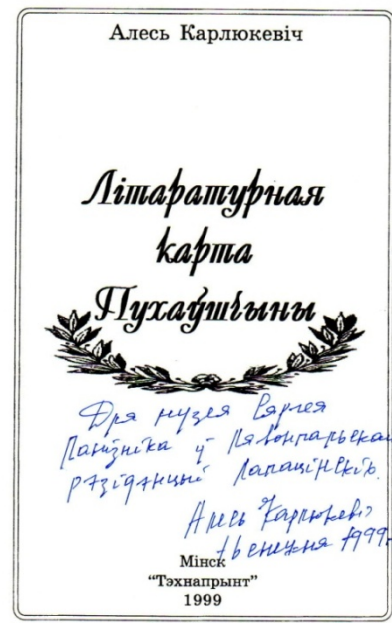
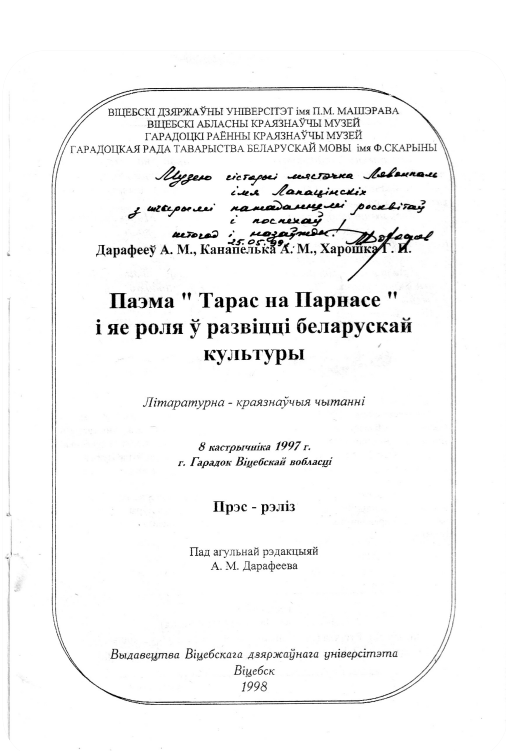
Знаёмыя літаратары даўно былі начутыя пра існаванне ў Лявонпалі Музея Радзімазнаўства. З трох дзесяткаў аўтараў дарчых надпісаў толькі некалькі пісьменнікаў змаглі наведаць бераг Дзвіны і ўступіць у Дом памяці: так назвала музей пані Зофія Олейка з Польшчы -- дачка першага дырэктара Лявонпальскай школы Францішака Міханьчыка.

Сам музей і яго філіял -- Хата бабкі Ядзвінкі -- з'явіліся ў прывабным Лявонпалі -- у былой рэзідэнцыі графа Лапацінскага. Аўтографы графа бачыў толькі ў архівах Вільні. А вось дарчыя надпісы на сваіх кнігах пакінулі Лявонпалю Сяргей Грахоўскі (мой першы рэцэнзент у мёрскай райгазеце), Вячаслаў Адамчык, Іна Снарская з Украіны (яе зацікавіў мой аповяд пра мёрскіх Снарскіх), Раіса Баравікова, наш таленавіты зямляк Франц Сіўко, паэт-прыдзвінец Уладзімір Скарынкін, Уладзімір Ліпскі, які высока ўзнёс на добрую зайздасць сваё Радаводнае Дрэва, Янка Брыль, які натхніў мяне на шляхі спазнання: а што было пасля вогненых вёсак...

Памяць -- жывая... Патрэбна толькі ашчадна лагодзіць яе нязгаслыя азнакі.

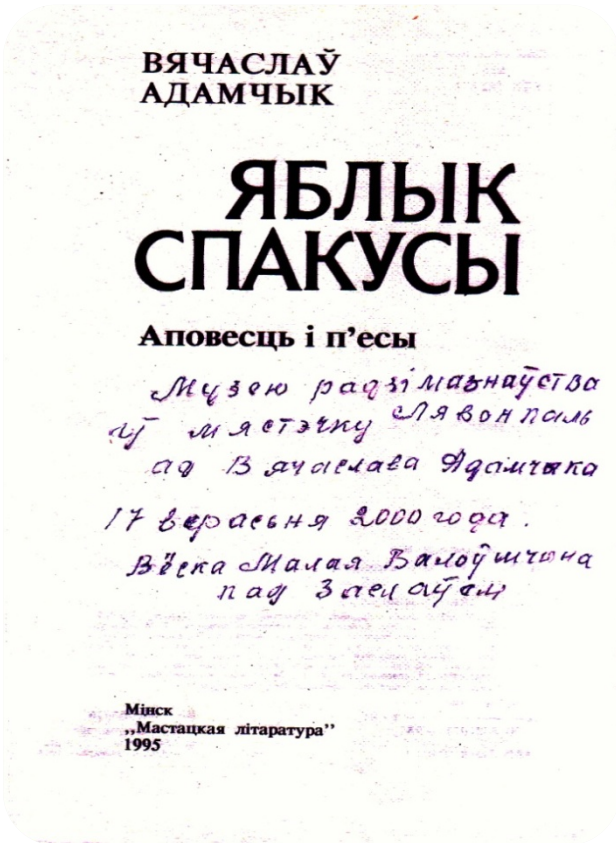

Сяргея Грахоўскага, 1988 г., 1998 г.

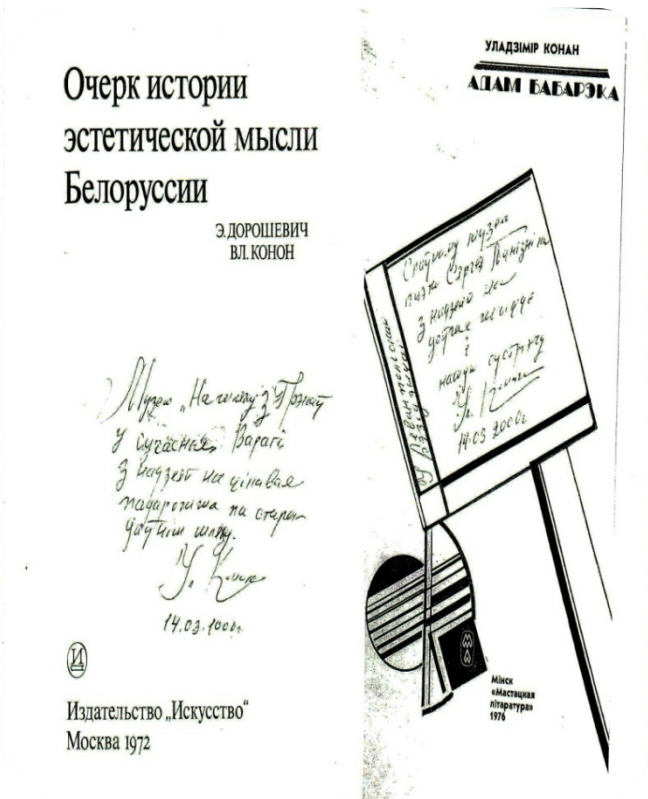

Анатоля Дарафеева, 1999 г.

Алеся Карлюкевіча, 1999 г.

Вячаслава Адамчыка, 2000 г.

Уладзіміра Конана, 2000 г.

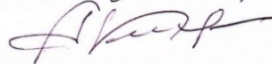
АЎГЕН КАЛУБОВІЧ

КРОКІ ГІСТОРЫІ

Даследаванні, артыкулы, успаміны

Музею Рэзнімазнаўства
у мястэчку Рэвонпаль.
Спасцігайце Крокі нашай
гісторыі.

Аўген Калубовіч /сын/

25 сакавіка 2001 г.

Мошк.

Беласток—Вільня—Менск

«ГАМАКС»
«НАША НІВА»
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»

1993

Аўгена Калубовіча, 2001 г.

Іна Снарская

Вельмі цікаму
Сябро Паўзніку

ЛЯСНАЯ ПАННА

Вершы

Для землякоў Сіфскіх
(у музеі Рэзнімазнаўства
у мястэчку Рэвонпаль)
З модэлю
Іна Снарская

6.07.2001

Мінск

«Беларускі кнігазбор»

2001

Іна Снарская (Україна), 2001 г.

Франц Сіўко

ЯГНЯ АХВЯРНАЕ

Прыпавесці, аповесць

Сяржэа Памігалаў,
прыгожы і нейкаму з прам-
стойма, тамісам востім
асветляўму, зямлю дара-
лому і неадальнаму —

Віцебск
2003

10.07.2003г. *Браніслаў*

Франца Сіўко, 2003 г.

РАІСА БАРАВІКОВА

Такое кароткае лета

Лірыка

Музею Радзімазнаў-
ства і літэратуры
наша Сяржэа
Памігалаў вельмі
сапраўдна і з лю-
бвію — Раіса Баравікава
24.04.03г.

Раісы Баравікавай, 2003 г.

УЛАДЗІМІР СКАРЫНКІН

ДАЗВОЛЬЦЕ ўЗЛЁТ

ВЕРШЫ
І ПАЁМЫ

Квадрат шчыра я,
раб пакрысе
Радзімазнаўцамі
мы самі ўсе.

Ул. Скарын
13.08.03г.

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ
ЛІТАРАТУРА»
1975

Уладзіміра Скарынкіна, 2003 г.

Леанід Дайнека • Берэг чакання

Музею Радзімазнаўства
і Літэратуры — ад уай ўраш!
Вам — 5 год.
Няхай будзе — 500!!!

Будзем 21-га веку —
Ад Лявона Дайнекі!

Ляўце вяска
над лугам зялёным!
Мы ўсе — Лявона,
Слава Лявонам!

Дайнека 19/07/2004г.

Леаніда Дайнекі, 2004 г.

Уладзімір
ЛІПСКІ

На 5-годзе музея
Радзімазнаўства
у Леанпаловскай рэгіянальнай
заапа Лапацінскага з'ява
Любіз ад аўтара,
дважыкіна з'ява Л'ява.
З нашанак і п'ява
за ўсіх, х'о шанце
своа р'явава і сп'ява
м'ява нашан Белара,

Уладзімір Ліпскі

11.07.2004.

"Л'ява Л'ява", м'ява м'ява.

Я

праўдзівы
аповяд
пра твой
і мой
радавод

МІНСК «БЕЛАРУСЬ» 1998

Уладзіміра Ліпскага, 2004 г.

Віктар
Шніп

Беларускае
мора

Мудры Радзімазнаўца,
самашу вяртанаму мудра на Беларускай
Зямлі, з вышэйшай сімпатэяй да
самых стварэнняў музея.
Дай Бог, каб радзіму ведаць і ў Беларусі
і ў такіх дзесятках музеяў, а каб
Беларусь была ў іх у кожнай!
Віктар Шніп

Мінск
«Мастацкая літаратура»
2004

13.03.2005

Віктара Шніпа, 2005 г.

АКАДЕМІЯ НАУК БЕЛОРУССКОЙ ССР
ИНСТИТУТ ИСТОРИИ

В.И.ШАДЫРО

РАННИЙ
ЖЕЛЕЗНЫЙ
ВЕК
СЕВЕРНОЙ
БЕЛОРУССИИ

Под редакцией
художника-эскизника А.Г. Мисютина

У музея Радзімазнаўца
графскай родзімнай Паназіненкіх
у Лавоніі ад айцара.
Радзіма пасыхаў у працы вы-
сасароднай на вольнарым сла-
нага мінутага нашай баць-
каўшчыны!

Шадыра

30. I. 2005г.

МІНСК
"НАУКА І ТЭХНІКА"
1985

Вадзіма Шадыры, 2005 г.

“Супыняюцца імгненні нашым позіткам прыўкрасным”

Малюнак-прысвячэнне і аўтограф мастачкі – удзельніцы пленера “У пошуках Атлантыды”
Алены Бабіч (Каральковай). Лявонпаль. 2005 г.

С 3 по 31 мая 2012 г. в Национальной библиотеке проходила выставка «А роднае слова ў сэрцы віруе...» к 70-летию белорусского поэта и переводчика Сергея Степановича Панизника. Писатель Сергей Панизник – личность многогранная, один из носителей духовного богатства белорусского края. Неутомимый пропагандист культурного и исторического наследия своего народа, его художественного слова, он известен не только как поэт, но и как прозаик, переводчик и составитель разнообразных сборников. Значительные успехи достигнуты писателем не только в литературе, но и в разных сферах общественной деятельности. Много сделано в области исследований белорусско-латышских, белорусско-украинских, белорусско-чешских литературных связей. Выставка состоит из шести разделов, в которых экспонируется более чем 120 изданий. Среди них – поэтические сборники и книги прозы, произведения, написанные для детей: «Кастры купалля» (1967), «Палявая пошта» (1972), «Крона надзеі» (1975), «Слова на дабрыдзень» (1982), «Браніслава» (1985), «Золкая зёлка» (1999), «Пры сьвячэньні...» (2004), «Літары ў расе» (2011), «На ўсе вякі» (2011) и др. Отдельно представлены на выставке произведения других авторов в переводе С. Панизника, а также произведения поэта, переведенные на английский, болгарский, латышский, польский, русский, украинский и чешский языки. Экспозиция познакомит с произведениями автора, вошедшими в коллективные сборники, с книгами, составителем которых является Сергей Степанович. Ряд материалов выставки отображает творческий и жизненный путь писателя – это публикации А. Мартиновича, М. Барсток, А. Бельского...

V. Хто вандруе з Грэкаў у Варагі?

Каля музея "Хата бабкі Параскі" паэт Міхась Скобла. 2004 г

Шыльда Аляксандра Аніськовіча ў Цінкаўцах

Вераніка, дачка Сяргея Панізьніка, аздабляе экспанаты музея. 1995 г.

ДВУБОЙ ГРЭКА З ВАРАГАМ

(Показка з вёскі Шатрова на прыберагу Дзвіны каля старажытнай Дрысы)

*“Сунуў грэка руку ў рэку—
Цуп за руку грэка рак...” (хуткамоўка).*

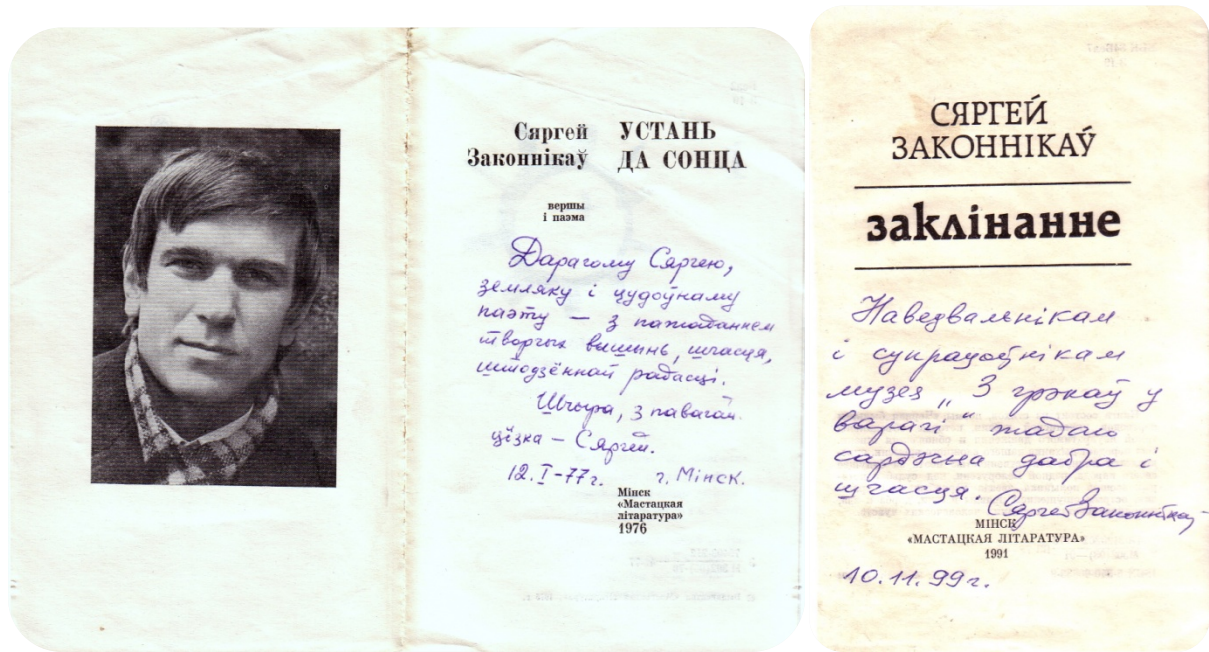
*Два шатры, мяжа-карага...
На сутоку рэк
распачаў двубой з Варагам
гарбаносы Грэк.
--Супрацівец-недарэка!--
жыліцца Вараг.
У Сар’янку цісне Грэка:
--Каб на дне ты спрах!
Сунуў Грэк руку да Рака:
--Памажы, браток, --
і Вараг той, забіяка,
грымне на грудок...
Цуп за палец Рак – і Грэка
валачэ на шлях.
Грэк падняў шацёр і з крэктам
па Варагу – бах!*

x x x

Ля Шатрова Грэка крагі
крыгі не сатруць...
... Шляхам з Грэкаў у Варагі
ўсю Дзвіну завуць.

Крагі – скураныя накладкі, альбо раструбы ў пальчатках.

Аўтографы

Сяргея Законнікава, 1977 г., 1999 г.

ПЯТРО ВАСЮЧЭНКА БЕЛЫ МУРАШНІК

Першая
кніга
празаіка

Аповеды,
прыпавесці

Стваральніцкі і
захаваўніцкі
хатні бабці
Парасі
аў стваральніцкі
Тэстат мурашнік
на ўспаміны
пра суапарату
і тэстат
1993 года.
Пятро
Васючэнка
09.08.93.

Мінск
„Мастацкая
літаратура“
1993

Пятро Васючэнка

За факт
да 2005г.

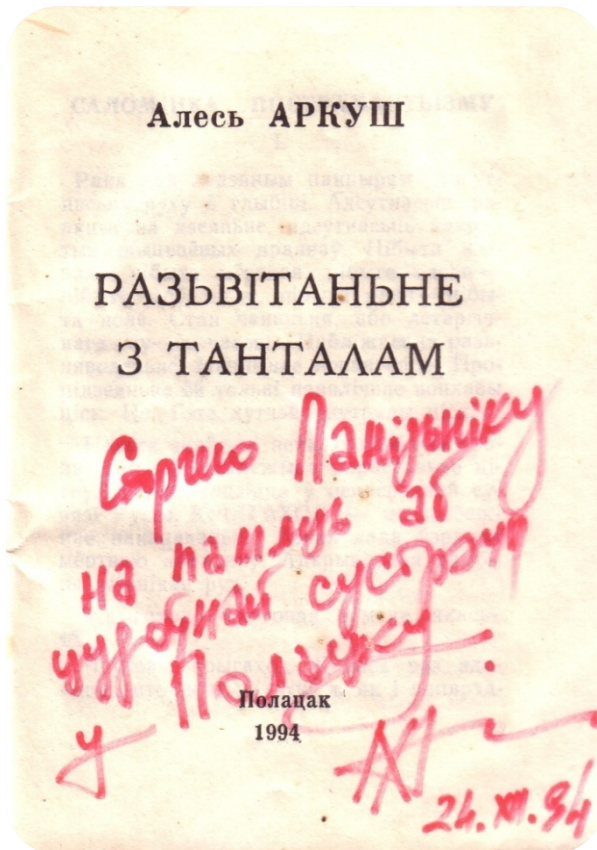
**АДЛЮСТРАВАННІ
ПЕРШАТВОРА**

Літаратура ў філалагемах і пятрогліфах

Таспазцы
Хатні бабці
Парасі
з урэдзіцкіх
за неспэцыялі
Тражані і
Музей,
аўтар і Мадэ
Крыўскія сродкі
Пятро
Васючэнка

Менск
Логвінаў
2004

Пятра Васючэнка, 1993 г., 2004 г.

КАЛГОСЬСЕ

Музыка з вараху
у прахі і намізе
каласы па сьцягоўнага
Беларускага кудэпунага
20.05.2002
Алясь Аркуш
Р.С.С.С.

9
2001

Тэнадзь Айгі
ВЕРШЫ

Альгерд Бахарэвіч
ГЮНТЭР ВАЛЬДХОФ
І ЯГО КРЭДЫТОРЫ

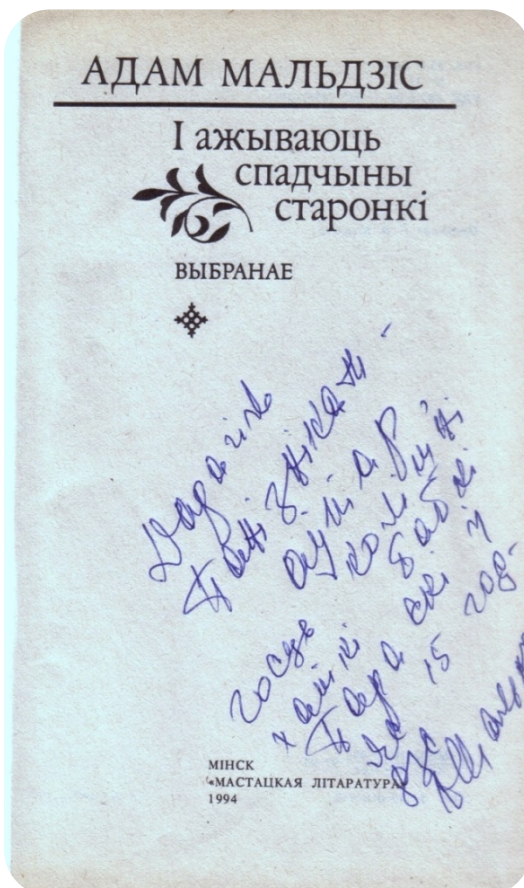
Пятро Васючэнка
ХВЕДАР НАБІАКІН-
БЕЛАРУСКИ КАСІНЕР

Вінцэсь Мудрой
ЦІТАВЕЦ

Валянцін Акуловіч
ФРАГМЭНТЫ
СТРАЧАНАГА
ГПЭРТЭКСТУ

Алясь Аркуш
ВЯРТАНЬНЕ
Ў «ТУТЭЙШЫЯ»

Аляся Аркуша, 1994 г., 2002 г.

Грамадскае аб'яднанне «Міжнародная асацыяцыя беларусістаў»
Польскі інстытут у Мінску

Беларусь

і беларусы
ў прасторы
і часе

Зборнік да 75-годдзя
прафесара Адама Мальдзіса

Пад рэдакцыяй
Сяргея Запрудскага,
Аляксандра Федуты,
Захара Шыбеі

Дарогаму Сяргею
Запрудскаму, уладальніку
Гісторыкаліна і Хлоп' і
Бабю Гарасю - ад выбытка
Гаспадароў Хлоп' і Бабю
Хараліа А. Штэліска
4.12.2007.

Мінск «Лімарыус» 2007

Анатоль КАНАПЕЛЬКА

МУЗЫКА
ЛЮСПЛАДА

ЛІРЫКА

*Рыцару роднай пазіі
і найвышэйшага Адрэяна,
выдатнаму сябру і Тату
Сяргею Рынзініку
на дэтаніі.*

Віцебск 1999

Ваша звака за дзе!

Анатоль Канапелька

18.11.99

і Віцебск

Алеся Пісьмянкоў

ЧЫТАЮ
ЗОРЫ

ЛІРЫКА

*Музею
"На шляху з чэрняў
у варагі"
з іавагам*

Алеся Пісьмянкоў

2. XII. 99 МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1988

Анатоля Канапелькі і Алеся Пісьмянкова, 1998 г.

Галіна Каржанеўская

ЗВАНЫ ГАДОЎ

Зборнік паэзіі

Каші з уржэў у варах-
Трэба поўныя бікноні.
Трэба вярнішка і еіла,
Каб дарога не стала...

17.01.2000

Людміла Хмяльніцкая

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1980

Галіны Каржанеўскай, 2000

Людміла Хмяльніцкая

НА БЕЛАЙ РУСІ У САРТ...

(нарыс з гісторыі таўнтка і роду Ляпачыцкіх)

Анастасія Ляпачыцкая
наму Сталініну —
добрага камяра кабіноў
пра ўрадавага існавання
з мадэрнізацыі наладжываючы
ад аўтара.

Людміла Хмяльніцкая

22 жніўня 2002г.
Санкт-Пецярбург — Мінск
«ВІРД»
2001

Людмілы Хмяльніцкай, 2002 г

Очерк истории эстетической мысли Белоруссии

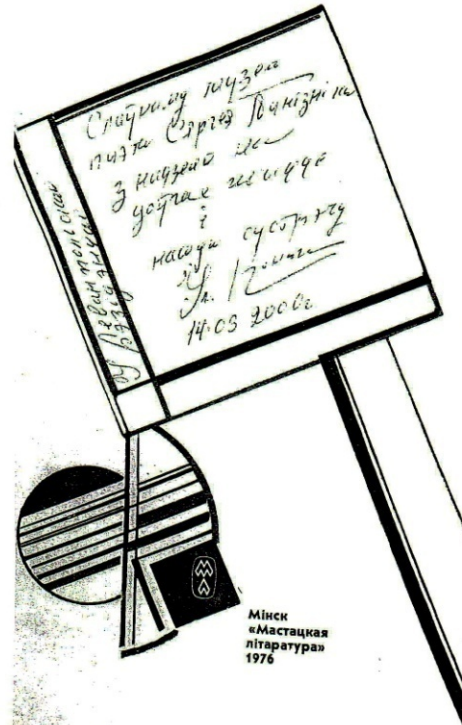
Э. ДОРОШЕВИЧ
ВЛ. КОНОН

Музей «На галаз з Трэшчэ
у сучаснае Варагі
з каляжэст на чынавае
падарожжа на старон
дагучыш шлю.
У. Конон
14.03.2000г.

Издательство „Искусство“
Москва 1972

УЛАДЗІМІР КОНАН
АДАМ БАБАРЭКА

Уладзіміра Конана, 2000 г.

ГЕНАДЗЬ САГАНОВІЧ

невядомая
ВАЙНА

1654 – 1667

*Музею
на шляху з Ірэкаў у Варшэ
з вераю ў лепшую долю Аўгасці
жадаю вострамікі.*

15.09.2001.

G. Сагановіч

МІНСК «НАВУКА І ТЭХНІКА» 1995

Генадзя Сагановіча, 2001 г.

*Мабілы
аржаміны
і сафры, дэфа-
расцідвалы
згоржувальны
апісала
пэрыядычна
з надзеяй*

**Антон
Бубала**

**НА
ЗЛОМЕ
ЛЕТА**

ЗБОРНИК ВЕРШАЎ

МІНСК • 2002

Антон Бубалы, 2002 г.

УЛАДЗІМІР СОДАЛЬ

Францішак Багушэвіч (1840—1900 гг.)

КУШЛЯНСКІ КУТ

Народнаму музею
«Хата бабкі Параскі»
на шляху з Грэкаў у Варэй
на добры спяштак.
Шыра - аўтар Чіковага

Мінск «Полымя» 1990

8.02.2003г. МБЧ.

Уладзіміра Содаля 2003 г.

УЛАДЗІМІР
СКАРЫНКІН

Лосвіга

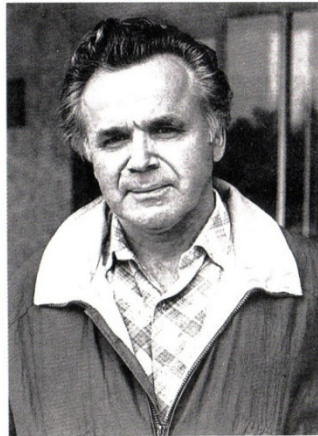
Вершы і паэмы

Тыш, хто ваюе
"з грэкаў у варэй",
Найромансіваці зыку
і сьвалі.

У. Скарын -
73.08.03г.

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1993

Уладзіміра Скарынкіна, 2003 г.

Vasyl Yakavenka

Васіль
ЯКАВЕНКА

Надлом

Рамонт

Саргето Гомізінісу,
на вядомай сьцяж
сваёй дацькаўзыхавы,
неснару і рэцару
Рубожа,
на-буседку, на-брацёрску
Васіль Якавенка
20.09.03

Мінск
«Беліфонд»
2003

Васіля Якавенкі, 2003 г.

Эдуард Акулін
Крыло анёла

"Няма тана, што раней было,
караў дзяткі з асучасе...
- Алей, райці і свайн крылач
душы будовай рэй!"
Літаратурнае паспорце
кабэ дабры Тарасці-
ав аўтара.
Друз по год памічы...
Др. Акулін
7.12.2005г

Эдуарда Акуліна, 2005 г.

Здзіслаў Сіцька

ЧАЛАВЕК, ЯКІ ЗБІРАЎ КАМЯНІ

Ігнат Дамейка

Ягалоесе Сяргею Панізьнік,
Нашай ніва настольні аратай,
Жанакормец Тязаса заўзят!/
Слаўчо пра Дамейку Ігната
Занясі не у Тарасціну хату,
Ягалоесе Сяргею, у Траўдзівіне.

9 красавіка 2008 году

Здзіслаў Сіцька

МІНСК
«ТЭХНАЛОГІЯ»
2005

Здзіслава Сіцька, 2008 г.

Пад абярэгам Берагіні

На Шляху з Грэкаў у Варагі – вандроўнікі з Верхнядзвінскага р-на. Здымак каля музея ў Цінкаўцах Валерыя Салаўёва. 10.05. 2002 г.

Іскрыні з Гасцявой кнігі музея

20 сакавіка 1979 года ў вёсцы Цінкаўцы, што пад Бігосавам у Верхнядзвінскім раёне, ад Канстанціна Пірага, родзіча Белавус Параскі Іванаўны, народжанай у в. Забалотцы пад Дзіснай, была набыта хатка пад саламянай страхой. Дзякуючы добрым людзям, а найперш майму даўняму сябру Фёдару Кудзянаву, запусцелая хатка стала пераўвасабляцца ў музейную сядзібу. Так гэты прыбераг Дзвіны стаў для мяне прыстанкам для спаўнення творчай працы – даследавання Асвейскай трагедыі. І ў выніку пошукаў з’явіліся выданні дакументальнай прозы: “Пасля вогненных вёсак...” (1980), “Браніслава” (1985), “Освейская трагедия» (1992). А музей у гонар былой гаспадыні, народжанай на Дзісеншчыне, стаў называцца так: “Хата бабкі Параскі”.

“Помнікі працы”, і не толькі...

Для этнаграфічнай калекцыі збіраліся “помнікі працы”, для літаратурнай – кніжніца з дарчымі надпісамі пісьменнікаў... Разлічвалася, што сядзіба будзе служыць краязнаўчым асяродкам для пазнання гістарычнага мацерыка Прыдзвіння. У Гасцявой кнізе сталі паяўляцца ўражанні-зычэнні наведнікаў.

“Дарагая бабка Параска! Сёння ў мяне сустрэча ў тваей хаце. Я хачу, каб табе зямля была пухам. Твая ўнучка Галіна Цяста. 15.УІ.1982 г.”

Наўпроць Цінкаўцаў, за Дзвіной – мястэчка Лявонпаль, дзе ў тыя часы абнаўлялі былую графскую рэзідэнцыю Лапацінскіх студэнты Мінскага інстытута культуры. “Роспіс на шчырасць” пакінуў 18.06.1982 г. выкладчык установы Рычард Саматыя. Недзе ў 80-х тут звязваў у вузел навуковыя ніці з розных кантынентаў, каб аздобіць ім грэка-варажскі шлях, нястомнік Адам Мальдзіс. Гародчык бабкі Параскі доўга памятаў яго праполку, нібыта лехі з трускалкамі былі старонкамі карэктуры новай кнігі Адама Іосіфавіча.

А паэту Дзмітру Чэрэднычэнку з Кіева пашчасціла прыбыць на Дзвіну 16 жніўня 1985 года. У маім перакладзе з украінскай яго радкі гучаць так:

*Дзякую брату
за хлеб і за хату
і за тую Дзвіну,
ў якой я пабачыў
Беларускіх нябёс снізну.
Я ў Слово падзяку нясу:
адчуў яго сілу, красу...
Дзякую і прыхіляю
да Вашага дому я зноў
душу сваю і любоў.*

Калі Дзмытро заахваціўся агледзець порт-сядзібу з боку Грэкаў, то рыжскі мастак Вячка Целеш -- з боку Варагаў. Ён толькі што закончыў беларускую кругасветку: наведаў Дзвіну, Лепель, Полацак, Віцебск, Оршу, Мінск... 12 ліпеня 1986 г. свой узнёслы запіс ён закончыў такімі радкамі: "Няхай "Хатка" стане сапраўдным агеньчыкам для Прыдзвіння і нясе людзям любоў да роднага краю, роднай Беларусі, да гісторыі, культуры, мовы".

З 15 да 30 траўня 1988 г. па Дзвіне-Даўгаве ад вытока да вусця праходзіла экалагічная экспедыцыя. Уздзельнікі яе – пісьменнікі, вучоныя з Латвіі, Беларусі, Расіі. Уявіце: "тры народы" памясціла ў наначкі хата бабкі Параскі. Сярод начлежнікаў былі Эгілс Зырныс, Юрыс Кунас, Артурс Сніпс, Айя Лацэ, Васіль Якавенка, Іосіф Васілеўскі, Вячаслаў Вараб"ёў, Віктар Плужнікаў... За вавілонскімі падрабязнасцямі адсылаю да публікацыі Айі Лацэ "З грэкаў у варагі" у перакладзе маёй сястры Ніны Янсанэ ў кнізе "Крывіцкія руны" (2013).

Віцэватыя віці

Развітацца з 80-мі гадамі дапаможа Гасцявая кніга, дзе пакінуў запіс львоўскі паэт Уладзімір Лучук. Маіх даўніх сяброў Уладзіміра і яго жонку Аксану Сенатовіч я спачатку азнаёміў з Лявонпалем (Лапацінскія і на Валыні жылі), а потым мая сям"я частавала іх у Цінкаўцах. Вось "Вітальная віція" Уладзіміра Лучука. Верш я пераклаў, адзначаючы 80-годдзе з дня нараджэння Лучука (27.8.1934—24.9.1992).

*Шчасліва вяла нас доля
З лявонпальскага прыволля.
У хаце бабулькі Параскі
Пазналі мы промнікі ласкі.
Штовечара шчыра суседзі
Гасціліся ў нас на бяседзе.
І гаспадару Сэргію
Сардэчна спяваем віцію:
--Хай з хаты бабулькі Параскі
Узносяцца чары, як з казкі, --
Каб Люда, твая дружына,
Цвіла як у лузе каліна,
А донечка Веранічка
Прыгожай расла, як сунічка!*

А што пакінулі нам 90-я гады мінулага Тысячагоддзя? Смела скажу, што Антон Бубала – мой суаўтар па тэме Асвейскай трагедыі. Але ў вершах, прысвечаных цінкаўскаму музею, ён непераўзыйдзены гумарыст :

*Гляджу на маціцу я закапцелую,
Патыліцу скрабу я успацелую,
Бо полымя ў каміне аж гудзе...
А за сталом бяседайка ідзе!*

“У Цінкаўцах гуляюць менчукі!” – асцярожнічае “тутэйшы” Антон. І не дарма. Паверце. “Гэтую памятку я пішу 18 лютага 1993 года у 18.00. Хацелася б, каб у гэтай хаце пісаліся класічныя творы як паэзіі, так, прабачце, і класічная музыка кампазітара Чыркуна А. М.”. Тое што і ў школьных класах чулі нашы з Алегам песні “Ад Полацка да Турава”, “Пад зоркаю”, “Карагод”, -- чыстая праўда.

Пад уначаванай маціцай уразіў Антона і яшчэ адзін госць – паэт, журналіст Алесь Касцень. З ім я служыў у 120-й дывізіі. У Гасцявой кнізе Алесь пакінуў такія радкі:

*Па Мядзелцы маёй, далей па Бірвіце
Чаўны з-пад нарачанскіх соснаў вырвуцца
На хвалі хуткаплыннае Дзісны,
І далей да Заходняе Дзвіны.
Тут я да берагу прыстану правага,
Гаспадара вітаючы рухавага
У хаце, дзе Параска векавала
І, лёзная, святло нам даравала...*

Лёзным быў і аўтар “Зруба”, “Каменьчыкаў у кірзавым боце” – Алесь Касцень (23.04.1955 – 17.09.2009).

1993 год аказаўся багатым на прызнанні. Вось радкі Уладзіміра Яфімавіча Якаўлева, намесніка старшыні Верхнядзвінскага райвыканкама ад 3 ліпеня (пералісваю без перакладу!): “Вялікі дзякуй, што Вы ёсць. Пспехаў Вам, паважаны Сяргей Сцяпанавіч!”. Крыху пазней У.Я. Якаўлеў падпісаў падрыхтаваны для вышэйшага начальства тэкст “Характарыстыкі” з такімі словамі: “С.С. Панізнік доўгія гады аддана службы Віцебшчыне, Прыдзвінню, Верхнядзвіншчыне. У вёсцы Цінкаўцы Бігосаўскага сельсавета знаходзіцца яго “Хата бабкі Параскі”, або літаратурная сядзіба “На шляху з Грэкаў у Варагі”, якая з’яўляецца сапраўдным музеем помнікаў сялянскай працы мінулых часоў...”

С. С. Панізнік – нястомны падзвіжнік, энтузіяст, чалавек вялікіх творчых магчымасцяў. Ён аддана і бескарысна службы культуры нашага раёна”.

Гэта дырэктар Цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы Валянціна Іосіфаўна Крук, якая паспрыяла дзейнасці музея, змагла ўкласці “Характарыстыку” усе падрабязнасці маіх творчых высілкаў. А вось што “з налёту, з павароту” змог зафіксаваць Лявон Баршчэўскі:

*Які тут слаўны каларыт:
І пах, і водар наскі!
Панізнік – творца й барацьбіт --
У хаце у Параскі!
Усё – спрадвечнае, як свет,
Усё – як песня матчына.
Усё грунтоўна і як след
Слядком вякоў пазначана!*

9 жніўня 1993 г. да клічнікаў Лявона і Навум Гальпяровіч далучыў свае паэтычныя клічнікі:

*Не! Нашай мовы дух не знікне
І ўжо не счэзне спакваля,
Калі ў нас ёсць Сяргей Панізнік
І ёсць прыдзвінская зямля!*

Затое ўдумлівымі праязнымі радкамі “засвяціўся” у Гасцявой кнізе вучоны муж Пятро Васючэнка.

У чэрвені 1996 г. мы ў Полацку ўспаміналі Янку Купалу. Потым на станцыі Баравуха, дзе служыў Ян Дамінікавіч у 1916 г., адкрывалі мемарыяльную дошку. Ушанаваўшы ваяра, адправіліся ўніз па цячэнні Дзвіны. Я запрасіў калегаў – супрацоўнікаў Літаратурнага музея Янкі Купалы Антаніну Хатэнку, Фаіну Ваданосаву наведаць Цінкаўцы. Далучыліся Мікалай Ільніцкі,

Галіна Ладзісава, Алесь Аркуш. “Некаторыя экспанаты музея без перабольшання бясцэнныя”, -- так аформіла агульнае меркаванне Валянціна Кудлацкая ў віцебскай газеце “Народнае слова” (№62. 6.06.1996 г.)

Забягу наперад. Тая ж газета (№78. 29.06.2004) змясціла мой допіс пра цінкаўскі музей і здымак, на якім ля Хаты бабкі Параскі стаяць Антон Бубала, Генадзь Бураўкін, Валянціна Кудлацкая, Навум Гальпяровіч, Валянцін Блакіт і я. Ад той сустрэчы застаўся надпіс на кнізе Генадзя Бураўкіна “Конь незацугляны”. На Шлях з Грэкаў у Варагі траплялі таксама кнігі з подпісамі ад А. Пісьмянкова, П. Ламана, А. Мальдзіса, Л. Хмяльніцкай, І. Жарнасек, Ф. Сіўко, П. Васючэнкі... Уладзімір Скарынкін на зборніку “Лосвіда” пакінуў такія радкі:

*Тым, хто вандруе “з грэкаў у варагі”,
Няўрымслівасці зычу і адвагі.*

Набыццё і захаванне

Час чытае новыя старонкі жыцця. А я -- старонкі Гасцявой кнігі: “Мы, вучні і настаўнікі Балінскай пачатковай школы 26 верасня 1998 года пабылі ў Хатцы бабкі Параскі. Вельмі ўражаны...” І ніжэй 18 подпісаў тых, хто пабачыў тут “шмат цікавага”. У той жа дзень пакінула свой запіс і госця з далёкай Масквы – дачка народжанага ў Сібіры Сяргея Сартакова. Маці рускага пісьменніка нарадзілася каля Сар’і. І пасля сталыпінскага перасялення захавала айчынную памяць. Ці не таму Сартакоў пры сустрэчы з Максімам Танкам хваліўся, што ён “напалавіну беларус”. Вось чаму паслаў сваю дачку пазнаёміцца з радаводнымі вытокамі. А ў Цінкаўцах Таццяна Сяргеёўна пакінула запіс пра тое, як яе ўразіў чароўны, непаўторны, незабыўны музей – Хата бабкі Параскі: “Іменна здесь я почувствовала душу народа белорусского. О возрождении национальной культуры сейчас говорят и говорят многие. Вы – делаете!»

План работы літаратурна-этнаграфічнага музея на 1999 год быў багаты. Паспрабую “праясніць” некаторыя старонкі. 18 красавіка ў Бігосаўскім Доме культуры прайшоў літаратурны вечар, прысвечаны 20-годдзю заснавання музея. У гэты ж дзень мяне парадавалі вясёлыя наведнікі з Расіцы. Пішу не “з Расіцы”, а “з націскам на другім складзе”, бо так вучыў Антон Бубала:

*Паспеў ты зрадніцца з пакутнай зямліцай,
Дзе Дрыса з Асвеяй, ды Сар’я з Расіцай...*

20.04. пакінула аўтографы “моладзь з Бігосава”. А 21 04. -- палачане: старшыня Полацкага гістарычнага клуба “Вытокі” Міхась Баўтовіч, манах манастыра Св. Барыса і Глеба брат Юрась Камлыга. Абнародую такія зычэнні Уладзіміра Губскага: “Хай Госпад наш Ісус Хрыстос і Найсвяцейшая Маці нашая Багародзіца заўсёды апякуюцца Вашым музеем!”.

Прышлося мне выступіць на навукова-краязнаўчай канферэнцыі, прысвечанай радаводу Лапацінскіх (Сар’я – Лявонпаль, 28—29 траўня). А летам 1999 г. у Верхнядзвінску праходзіла 1-я рэгіянальнае свята мастацтваў Прыдзвіння “Дзвіна – Двина – Daugava». На канферэнцыі выступіў разам з Н. Сулецкай, С. Дзядзінкінай, А. Сухаравым, А. Бубалам, В. Ермалёнкам, А. Сухарукавым... А ў сваім музеі “насыціў” экспанатамі выставу, прысвечаную Янісу Райнісу: паспрыяла гэтаму праца вучоным сакратаром Літаратурнага музея Янкі Купалы.

У 1999 г. Калегія ўпраўлення культуры Віцебскага аблвыканкама прысвоіла званне “народны” музею-сядзібе “Хата бабкі Параскі Цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы Верхнядзвінскага раёна” – за дасягненні па набыцці і захаванні гісторыка-культурнай спадчыны.

Першыя сустрэчы Года Двухтысячнага

У пачатку красавіка 2000 года я быў запрошаны ў Шайцераўскую школу на літаратурную вечарыну, прысвечаную творчасці земляка Тараса Хадкевіча. Адтуль у Цінкаўцы ніхто не трапіў, затое 3 красавіка Гасцявая кніга папоўнілася каштоўным запісам: “Тое, што мы пабачылі ў гэтай цудоўнай хаце, у гэтым Музеі, варта нашых самых дарагіх беларускіх святыняў!!! Тут жыве душа Беларусі, асвечаная любоўю і плёнам гэтай любові, вялікім плёнам! Вечна жыць гэтаму жывому

Дому!

Галіна Дзягілева (Беларускі паэтычны тэатр “Зьніч”). ”

Ніжэй – подпісы ўсіх задзейнічаных у гэтай творчай групе, з якой я выступаў і ў Валынцах, і ў Каханавічах. На здымку ў раённай газеце відаць, як я на сцэне ўручаю Галіне Дзягілевай букецік цінкаўскіх пралесак. У Гасцявой кнізе знайшоў радкі пра гэтыя кветкі:

*Хай цугам едуць, чарадой ідуць
Тутэйшыя, прымежнікі й замежнікі
У тую хатку, дзе ў двары цвітуць
Чысцютка-белыя цнатлівыя падснежнікі!*

У траўні 2001 г. пакінулі аўтографы ўдзельнікі 2-й экспедыцыі па Дзвіне-Даўгаве (капітан Ю. Копасаў з Даўгаўпілса). А 17 чэрвеня Цінкаўцы наведалі Людміла Хмяльніцкая з Віцебска і Вітаўт Ермалёнак з Мёраў—даследнікі роду Лапацінскіх. Ёсць у мяне здымак, дзе побач іх стаіць сям’я Лапацінскіх з Сігулды. Вазіў я латыша Рыхарда ў Лявонпаль, каб узяў жменьку зямелькі з-пад сцен палаца беларускага Лапацінскага.

Многія старонкі Гасцявой кнігі трэба перакладаць: тэксты напісаны на англійскай, нямецкай, латышскай, літоўскай мовах. Затое японец Косіно Го сам пераклаў уласнае пасланне на рускую і беларускую мовы. А вось такія дівосныя радкі і перакладаць не варта: “Мы, Вокально-хореографический Ансамбль из г. Десногорска очень рады, что есть люди, которые так бережно хранят культурное наследие Великого Братского Белорусского славянского народа. 02.06.2002 г.” І каля трыццаці расіян падпісаліся пад гэтымі словамі.

У лютым 2003 г. у раёне адзначалі 60-годдзе Асвейскай трагедыі. Я прыехаў з укладзенай мною кнігай народнай памяці “Дзеці вайны”. Неабыякавая падзея 2003 г. і такая: мне было нададзена званне Ганаровага грамадзяніна Асвеі.

А 2004 год зноў быў юбілейным для музея. Споўнілася 25 зімаў і летаў з той пары, як я, пераступіўшы парог хаты бабкі Параскі, убачыў прысценны ручнік-абярэг. У вышытых сюжэтах – памяць русалляў XI-XII ст. Ідыяграма вады – знак з эпохі неаліту. Зырчэлі выявы Берагіні, Вясны-Лады, якія “перанесліся” на вокладку зборніка “Пры сьвячэньні...”

10 траўня 2004 г. сябры “Клуба цікавых сустрэч” (кіраўнік Людміла Гагалінская) весела адзначылі ў Цінкаўцах 25-годдзе музея-сядзібы. На здымку В. Салаўёва суседзяцца са мной Н. Пагаранская, Э. Аржанік, У. Харахардзін, В. Шчасны, А. Бубала, А. Мядзюта, А. Гендзік, Н. Глацёнак, Ч. Петрашкевіч, Н. Масквічова, П. Квяцінскі... 25 радасных абліччаў!

Так, дапамагалі мне зычэнні -- вусныя і пісьмовыя, такія, як ад Антона Бубалы:

*Дык хай пад страхою у бабкі Параскі
З цяпельца живога ды з Божае ласкі
Цвіце-расцвітае жар-птушкай натхненне...*

Не маркоцілася хатка і ў жніўні 2004 г. Пажадалі “...значных поспехаў у развіцці музея і творчасці аўтара” А. Муха з Еўпаторыі, Л. Абуховіч і М. Абуховіч з Наваполацка, сям’я Мухаў з в. Баліны.

У сакральнай хаце

Адчувальным быў дотык ласкі не толькі з Еўпаторыі. Аляксандр Аўсяннікаў і Уладзіслаў Перац у жніўні перадалі паклон з С.-Пецярбурга і Ельца: “...успомнілі карані свае, удыхнулі часцінку беларускай духоўнасці”.

А 5 верасня 2004 г. паэтка Наталка Пазняк з Кіева была зачаравана прыберагам Дзвіны. Яе верш у перакладзе гучыць так:

*Жыццё – бы ў кліпе стэп:
Да шчасця шлях не гразкі...
Як смачна пахне хлеб
На рушніку Параскі.*

*Калі --камін пячэ,
А поруч – добрыя друзі,--
Размову ткаць лягчэй:
Мы як чмялі на вузе.
Душа ўваскрэсла ў нас:
Настоена на мяце.
Задумваецца час:
Мы ж у сакральнай хаце.
Прысядзем на парог.
Хай паспрыяюць продкі,
Каб з тысячы дарог
Быў шлях сюды кароткі.
Мы вернемся ў той сад,
Дзе з ласкай кветка-краска...
...Завуць на свой пасад
Панізьнік і Параска.*

Усе госці былі ўдзячны Міхасю Скоблу за аўтапрабег па Прыдзвінні, бо змаглі наведаць і яшчэ адзін мой музей – у Лявонпалі.

Доўга самоцілася на стале Гасцявая кніга. З апошніх запісаў просяцца словы пра тое, што 30 верасня 2008 года Л. Лямневіч, В. Фесіна, Р. Бабашка ад імя ўдзельнікаў семінара арганізатараў адукацыі Віцебскай вобласці пажадалі: "...росквіту музею, цікавых гасцей, натхнення, здароўя, новых плённых сустрэч!"

Новыя сустрэчы былі. Былі і перамовы з паважанымі асобамі раёна. Але не было ўхвалена маё памкненне перадаць у дарунак раёну музейную сядзібу, каб было каму апекавацца цікавымі наведнікамі, плённымі сустрэчамі на тысячагадовым Шляху з Грэкаў у Варагі.

*На здымку: Наталка Пазняк з Кіева каля “сакральнай” хаты.
Цінкаўцы. 5.09. 2004 г. Фота С.П.*

ЗАРОК МАКСІМУ

Да 125-годдзя з дня нараджэння Максіма Багдановіча
(9.12.1891 – 25.05.1917) – паэта, перакладчыка, крытыка,
гісторыка, класіка нашай літаратуры

*Быў вясновы час і зімні...
Багдановіч – над усімі!
Багдановіч наш – для ўсіх!
Цешымся з Табой, Максіме:
Дзень Народзінаў не ўціх.*

*У Музеі Памяць-Кварту
хочам думкамі наліць,
у “Вянку” пялёсткам быць,
жыць Максімаваю вартай,--*

*каб не зрукаліся коні
па пустэчы, каб змаглі
мы штодня быць у пагоні
за прастор сваёй зямлі.*

*Мінск для госця – не парожні:
тут парог Максіма грэе,
разам з намі Львоў шчырэе,
гляне Горадня на пожны,--
Яраслаўль не ачужэе...*

*Бо планетай сам Максім.
З мілатой перад усім--
ён Ваяр, Вястун, Будзіцель.
Сёння кліча зноў:
-- І д з і ц е,
зблізку хто і хто здалёк,
зведаць мацярык, дзе ў жыце
мой трапечы Васілёк!*

+++

*З намі Ён, гадоў хадок,--
яравы наш і азімы...
Слухай, малады Максіме!
Сёння зноў даем зарок:
ад Паэта – ні на крок,--
бо ў любові, ў веры, ў сіле
ВЕРШЫ шчыраваць прасілі
і над Ялтай – галубок...*

*Памяць – Вечнасці клубок,
а гады пры ім -- плавільні...
...Вершы грэе і для Вільні
Ракуцёўшчыны дубок...*

Зарок –абяцанне, клятва.
У фальварку Ракуцёўшына летам 1911 г. жыў М. Багдановіч.
Там штогод у гонар паэта праходзіць Свята паэзіі і песні “Ракуцёўскае лета”.

8.12. 2013, 2016

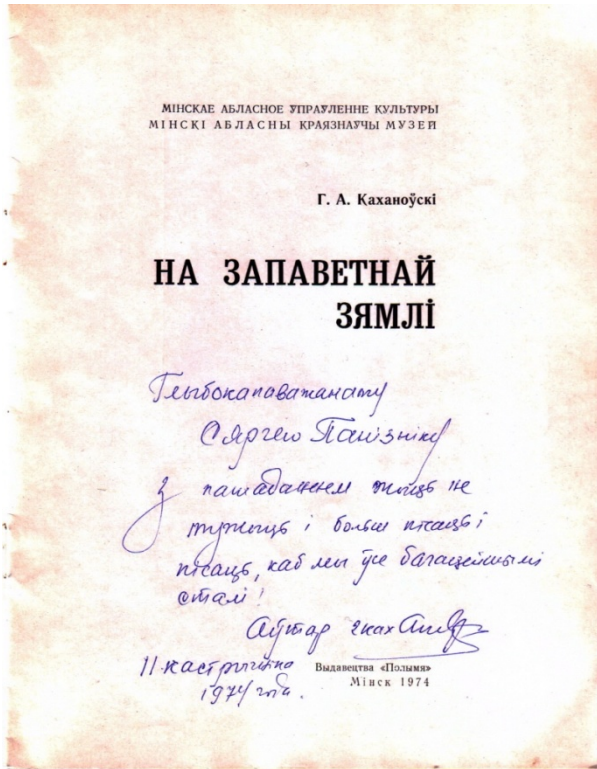
VI. “Усялякае слова, Богам натхнёнае, -- карысна...”

(Паводле выслоўя Францыска Скарыны).

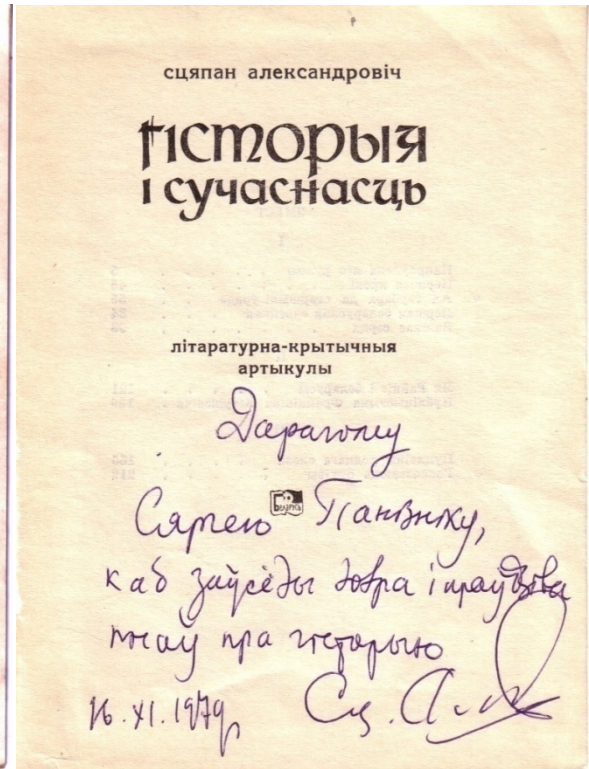

На Скарынаўскім свяце кнігі ў Віцебску – Вольга Іпатава, Рыгор Барадулін, Сяргей Законнікаў, Валянцін Блакіт (Болтач), Леанід Дайнека, Уладзімір Папковіч, Мікола Мятліцкі, Давід Сімановіч...
Чэрвень 1988 г. Фота С.П.

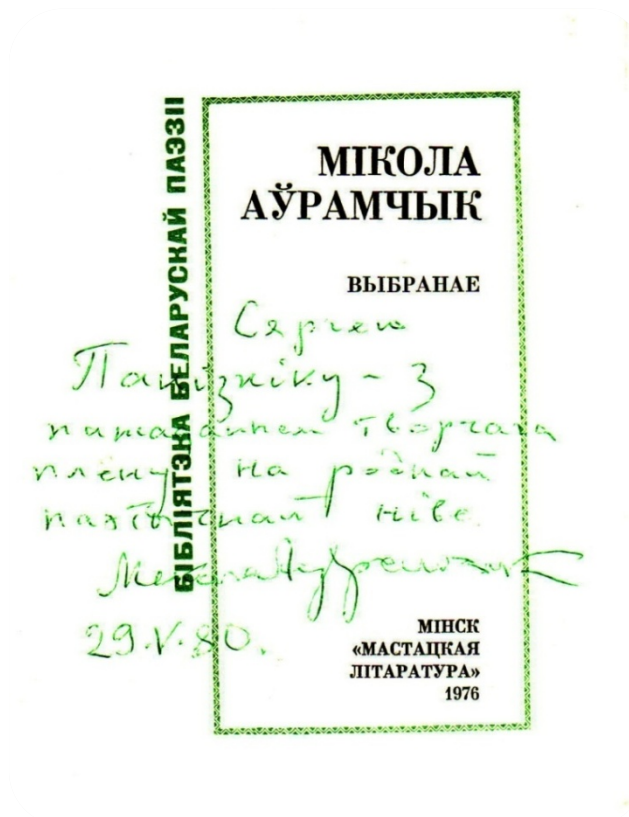
Аўтографы

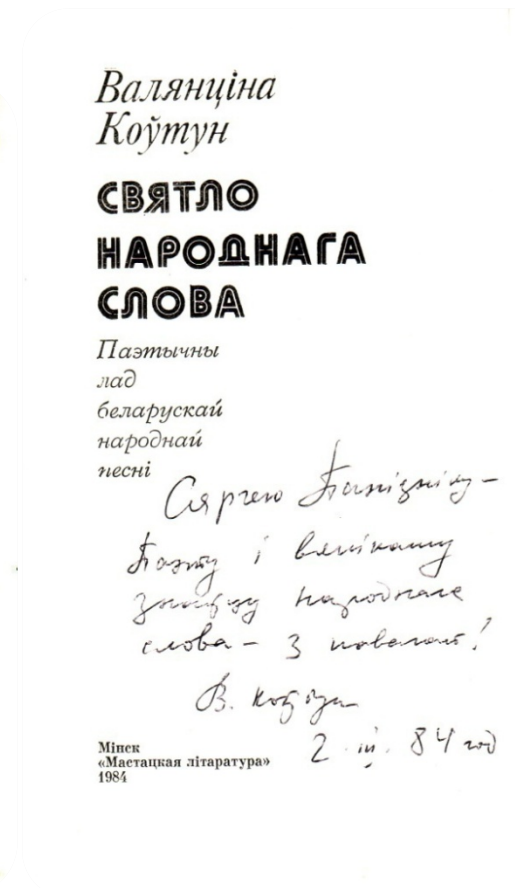
Генадзя Каханюўскага, 1974 г.

Сцяпана Александровіча, 1979 г.

Міколы Аўрамчыка, 1980 г.

Валянціны Коўтун, 1984 г.

Ніл
ГІЛЕВІЧ

**ПЕРА-
ЖЫЎШЫ
ВАЙНУ**

АПОВЕСЦЬ
У АБРАЗКАХ
ПАМ'ЯЦІ

*Сяргееву Сяргеевічу
Панізніку, знога годна
адчуваю наагэтычна
у каахтэй залобку
Кіонасе. са аагэрааі
навагай —*

3. 10. 89.

Мінск
«Юнацтва»
1988

Ніла Гілевіча, 1989 г.

Алеі Лоіка

**ФРАНЦЫСК
СКАРЫНА,
або Сонца
Маладзіковае**

РАМАН-ЭСЭ

*Дарану Сяргееву Панізніку,
усей душою радуюся
дзякуючы Васіскаму М'ігу
і несканам Лебе
Дзяскацінкі.
Скараце Мадзі,
благаслаўляю нас!*

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1990

*У сакавіку месяце Паданкім
Року Богскага 1990-га,
дзяскацінкі-касіўскацінкі,
дзяскацінкі-касіўскацінкі,
дзяскацінкі-касіўскацінкі.*

Алеі Лоікі, 1990 г.

БЕЛАРУСКАЕ АДЗІЯЛЕННЕ
ЛІТАРАТУРНАГА ФОНДУ
СССР

Вячаслаў РАГОЙША

**Там, дзе бруцца
ІСЛАЧ...**

*Дарану Сяргееву
Панізніку
і усей яго маладым аагэрааі,
аагэрааі ведае і малады
леба роднага Радзюшкіна,
з найлепейшымі
на та дзяскацінкі*

Вячаслаў Рагойша

Мінск
"Беларуская Савецкая
Энцыклапедыя"
імя Петруса Броўкі

*Менск
4.2.82*

1991

ВЯЧАСЛАЎ РАГОЙША

**І адгукнецца
слова
ў слове...**

Літаратурна-крытычныя артыкулы,
эсэ, дыялогі

*Дарану Сяргееву
Панізніку і дзяскацінкі
і нас слова ў слове,
дзяскацінкі — дзяскацінкі,
касіўскацінкі — касіўскацінкі...*

Вячаслаў

Рагойша

17.10.92

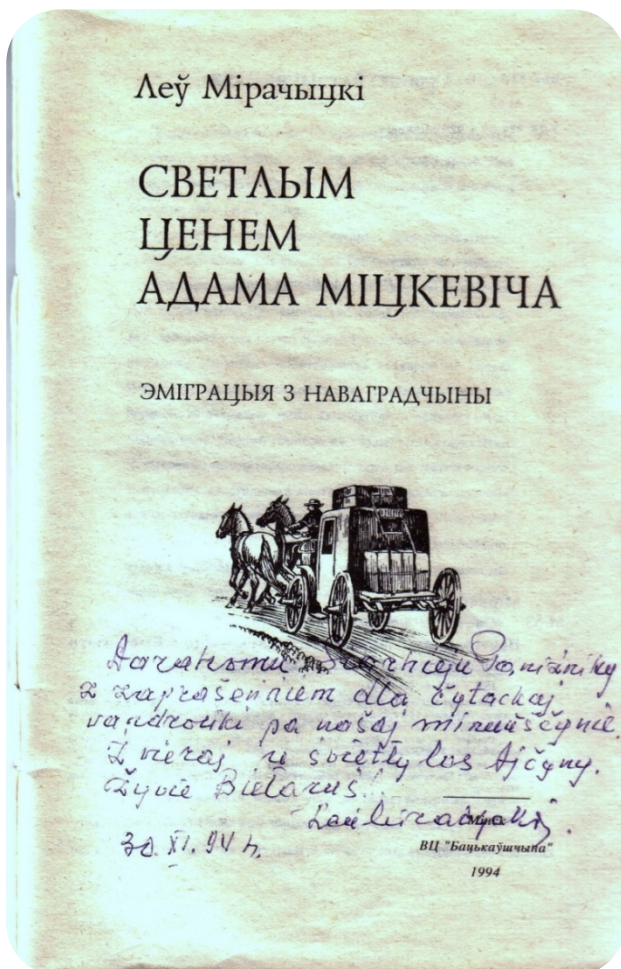
Мінск
«Мастацкая літаратура»
1992

Вячеслав Рагойша

ПОЛЮС ЦЯТЛА

в е р щ и
Сярею та мізюкю,
маду - прыроста іху
і геді до елані вно самі;
Іау пада - а матапа,
і та ма дашен даша
і могося.
Відрако - Лел.
Мінок, «Кітаабор», 2007
Мінок, 28.06.07 Рагойша

Вячеслава Рагойшы, 1992 г., 2007 г.

Льва Мірачыцкага, 1994 г.

ГЕНАДЗЬ КІСЯЛЁЎ

РАДАВОДНАЕ
ДРЭВА

Каліноўскі —
эпоха —
наступнікі

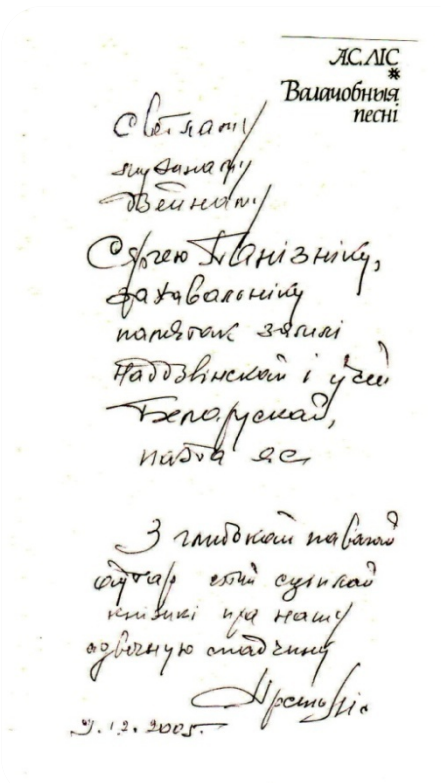
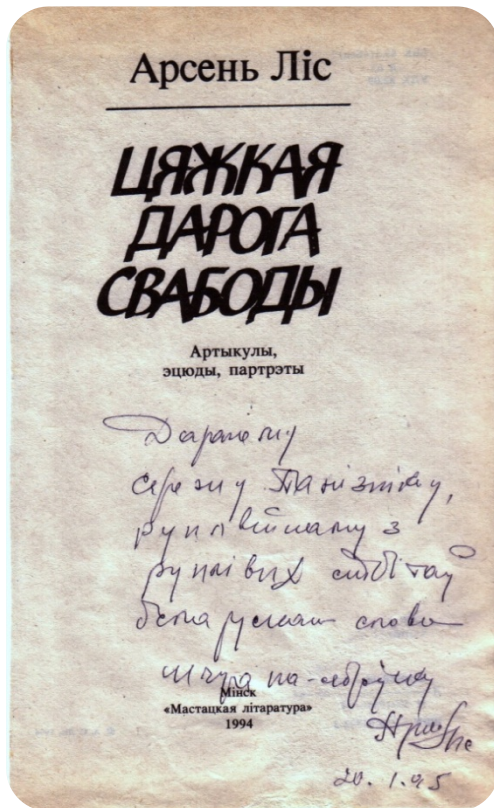
Сяргею Панізіну,
які выдатка служыць
бацькаўшчыне і на-
ступным пакаленням, і
справай, —
у знак сядброўства
і захавання

Г. Кісялёў

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1994

30 студзеня 1995 г.

Генадзя Кісялёва, 1995 г.

Арсена Ліса, 1995 г., 2005 г.

Сяргей Чыгрын

**РОДАМ СА
СЛОЇМШЧЫНЫ**

Літаратурна-краязнаўчыя партрэты

Паватчанаму Сяргею Танізіткіку
ад Сяргея Чыгрына. Мова і пра
нае што-небудзь праз сто гадоў
напіша добрае слова.

= Аўтар =

Слоімі-Мінск
2003

26. 01. 04.
г. Слоімі

С Я Р Г Е Й Ч Ы Г Р Ы Н

**Беларуская
Беласточчына**

Гісторыка-краязнаўчыя
і літаратурныя артыкулы

Сяргею Танізіткіку —
майму старэйшаму асуду,
шчыраму галавечу, выдатнаму
літаратару і Вялікаму бела-
руску. Шчыра і сарвадка-

Мінск, «Кнігазбор», 2008

Слоімі аўтар
2. XII. 2008

Сяргея Чыгрына, 2004 г., 2008 г.

Алесь Бельскі

Сяргею Панізніку – светлакошаму
маэстру і васакароднаму рэжысэру – на рэзурцы,
развагі і светлыя думкі пра Беларусь, яе
будучыню. Зьбігу як маю бальш радаснага
узгед і хвілін у жыцці, напамінення, усёго
сапраўднага, Ёўскага і модакага.

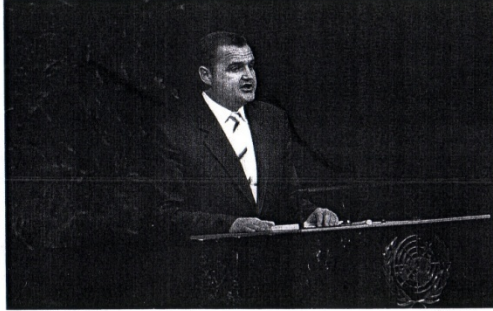
З шакаваннем *Алесь Бельскі*
ЭКАЛОГІЯ ДУШЫ 21.01.2005г.,
над дахам Кургановай
Хатны.

**Артыкулы.
Нарысы.
Эсэ**

Мінск
УП “Тэхнапрынт”
2003

Алесь Бельскага, 2005 г.

ПЁТР КРАУЧАНКА

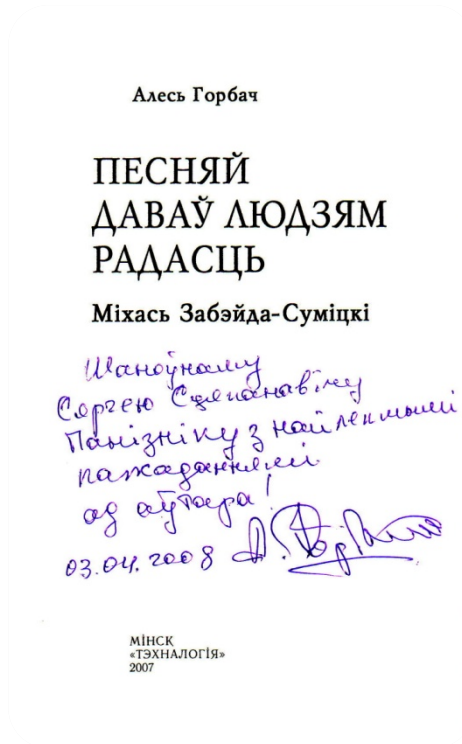
Сьогодні
Сергій Голубничий -
сабу, манкевичу,
адвокату -
радом ми усто
вмичаши перамагачи!
З нове час
до катимича
2005 г. П. Краучанка

**«Каб ні Усходняй, ні Заходняй,
Ты была — сама сабой!»**

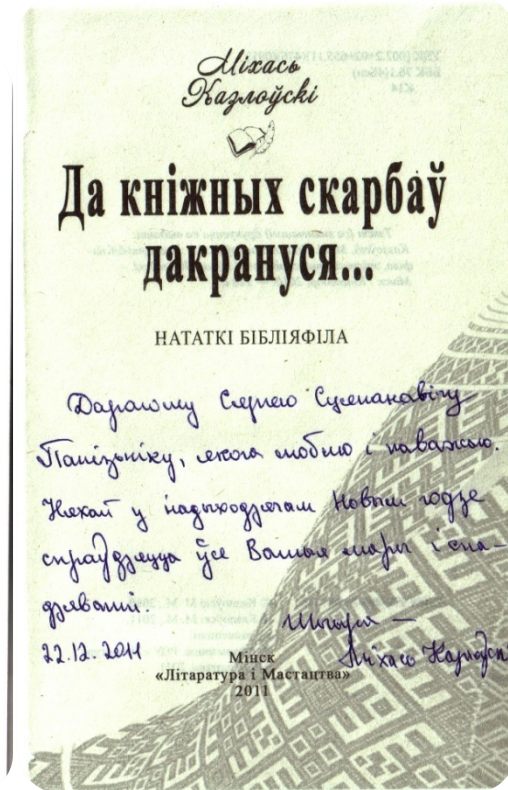
Пятра Краўчанкі, 2005 г.

Захара Шыбекі, 2007 г.

Анатоля Бутэвіча, 2007 г.

Аляся Горбача, 2008 г.

Міхася Казлоўскага, 2011 г.

Тимофей Ліокумовіч

Накануне освобождения

Повесть

*Шаноўнаму
Сяргею Панізніку –
галаверу светлай душы
і майстру настольнага
слова –*

З сардэчным цяплым

25 жніўня 2015 г. Ц. Ліокумовіч

Мінск, «Кнігазбор», 2015

Сардэчны падарунак ад 80-гадовага юбіляра з Чыкага – літаратуразнаўца, празаіка, паэта, доктара філалагічных навук, прафесара Цімафея Барысавіча Ліокумовіча

VII. Каардынаты быцця

Ларыса Геніюш у Зэльве. Ліпень 1968 г.

Ніна Мацяш у доме творчасці "Іслач". Верасень 1987 г.

Данута Бічэль у Гародні. 21.06.1969 г. Фота С.П.

Вольга Іпатава пад Вільняй на святкаванні 95-годдзя Зоські Верас. Побач – Ала Чорная, Зоська Верас, Вацлава Вярбоўская, Уладзімір Содаль. 28.09.1987 г. Фота С. П.

Сяргей Новік-Пяюн у сваёй працоўні. Мінск, кастрычнік 1989 г. Фота С. П.

Міхась Скобла заканчвае надпіс на сваім зборніку вершаў: "...Зьмяняецца мода, праходзяць часы, --Ды хвацка заўсёды глядзіцца Панізьнік..." Фота Уладзіміра Джэйгалы 12.09.2009 г.

Аўтографы

*Геніюш
Ларыса*

**ЛАРЫСА
ГЕНИУШ**

**НЕВАДАМ
З
НЁМАНА**

*О Родзіне, туюдася слова мае:
каб ад зуба ўста гэцерага,
смык' арыя аз возлішо кротаа-
-стах,
словах прорадай чапучыне тэма!
Вярнець Паліўнітач-у татаць суча-
-рэн і ў дэкаў тавары
ар дэўбары.*

Ларысы Геніюш, 1968 г.

*Ларыса
1973 г. Чудрава.*

ЛАРЫСА ГЕНІЮШ

Казкі для Міхаські

Мастак С. Нартова

ВЫДАВЕЦТВА „БЕЛАРУСЬ“ МІНСК 1972

*Вараножыткі Андрэя Палеявічу
з лубкінавай скароткай пэрыоду
дручэння з Ларысай Геніюш*

Ларысы Геніюш, 1973 г.

НІНА МАЦЯШ

— *Сяргей Панітда*
ПОЎНЫ КЕЛІХ —

ЛІРЫКА

*з пугі на
Чалавеку, екая
убогае ў себе
так шмат
усяго!..*

Сардэчна —

Л. Маміт

МІНСК
«МАСТАЦКАЯ ЛІТАРАТУРА»
1982

11.03.82

Белмаастэра

Ніна Мацяш

ЖНІВЕНЬ

Сяргей Панітда
ЛІРЫКА

*Сябру, Брата —
з найлепшымі папуч.
цём.*

Мінск 13.02.85

«Мастацкая літаратура»
1985

Л. Маміт

Даруй Сергію Мак-І-Воні!
не дайдай я мах пору году
два уласных!
12.11.2003

святая намувайце

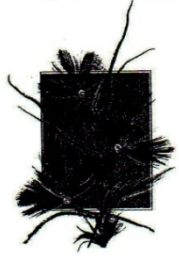
Франсуа Жакмэн

ПОРЫ ГОДУ

Пераклад з французскай мовы

Ніна Мацяш

Н. Мацяш

Мінск
«Беларускі кнігазбор»
2003

БІБЛІЯТЭКА
ЧАСОПІСА
НАША ВЕРА

Ніна Мацяш

Богава дрэва

Вершы

Сергей Пакітэніку:

нехай тавы
душы ў такой адданасці лунас,
куды зямное сонечы не сьме.

Саўдэка -

Н. Мацяш

Мінск
Выдавецтва «Про Хрысто»
2004

2.02.2005

№ 1, 2008

ЖЫРАНДОЛЯ

Сергей Пандурічэў – паэту і сьвету, які ўсе шанаваць і любяць
і выказаць тамі вольна і творчаю мовою калянае.

З дзіцячых нарэччэй, браце! 5-10.05.2008
Літаратурны альманах
З. Мацяш

Брэсцкага
абласнога
аддзялення
Саюза
беларускіх
пісьменнікаў

Мінск
«Кнігазбор»
2008

Ніны Мацяш, 1982 – 2008 гг.

DANUTA
BICZAL-ZAHNIETA

TY TO TY

Wyboru dokonał i notą opatrzył
MACIEJ JÓZEF KONONOWICZ

Autorzy przekładów
TADEUSZ CHRÓŚCIELEWSKI, JAN HUSZCZA, KAZIMIERZ ANDRZEJ
JAWORSKI, MACIEJ JÓZEF KONONOWICZ, IGOR SIKIRYCKI

*Сярыю Ганізітай
на ўспрае сяброўства
Данута Біцаль
Замяткова
25 сакавіка 1982г., Угодна*

Ψ

WYDAWNICTWO ŁÓDZKIE

ДАНУТА БІЧЭЛЬ

Хадзі на мой голас

Дарагі Сяродца!
Дзякуй табе за гэты
камень і за цёмныя шэрыя
словы, якія дапамагаюць
мене пераадолюваць немож-
ласць цела пасля грипу.

Шчырэ праўца. Усе нашы
сустрачкі, якія былі людзкімі,
засталіся нава ўсталяванні
гэтай кнігі, бо, дзякуй богу,
ты псыві. Т псыві, працуі і
збірай гэтыя каменчыкі (слова)
і любові. Ч мяхай будзе з блага
наша Беларусь

Дзякуйцеся,
які афірмацыя

Данута

2009

Гародня

АА

Дануны Бічэль, 1982 г., 2009 г.

Сяргей Новік-Пяюн

ЗАЎСЁДЫ З ПЕСНЯЙ

ПАЭМА, ВЕРШЫ, ПЕСНІ,
ТВОРЫ ДЛЯ ДЗЯЦЕЇ

*Глыбокапаважанамаму Пазту
Сяргею Сцяпанавічу Панізіну
з найлепшай памяткамі і глыбокай пашанай
на шыры ўспамік —*

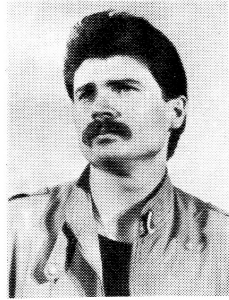
Сяргей Новік-Пяюн

г. Мінск, 10-5-1984г.

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1984

Сяргея Новіка-Пяюна, 1984 г., 1993 г.

Міхась Скобла нарадзіўся ў 1966 годзе ў вёсцы Паляжын, што на Зэльвеншчыне. У 1984 годзе скончыў Дзярэчынскую сярэднюю школу, а ў 1991 філалагічны факультэт БДУ. Працуе намеснікам галоўнага рэдактара часопіса «Роднае слова».
У бібліятэцы часопіса «Малодосць» выдаў зборнік вершаў «Вечны Зніч».

Зь ішпонаскаю бародкаю
Пан Папізьвік,
не голаў келіва, на ногі порці,
Ваш зіў нас не Еўропе, як
рамізьвік
дарогачо ў дзеве тысячы сто вёрці.

Возгаў ён нас не Краявё і Празе,
чэно ў надшытніках рэтэле
Дь марматой штось..
заместа калямазі
надмазале ему ланьне воа!
6.07.97 Міх Скобл
Саідамір (Помыга)

УДК 882.6-8
ББК 84(4Бел)6
Г-34

Укладанне, прадмова і каментар
Міхася Скоблы

Рык зубрыны — не покліг газэты.
Не задумашь іноды, не задуюць ветры
крык светой перша верніцы з Зэльвы:
«На Зямлі Беларускай мае алтэры!»

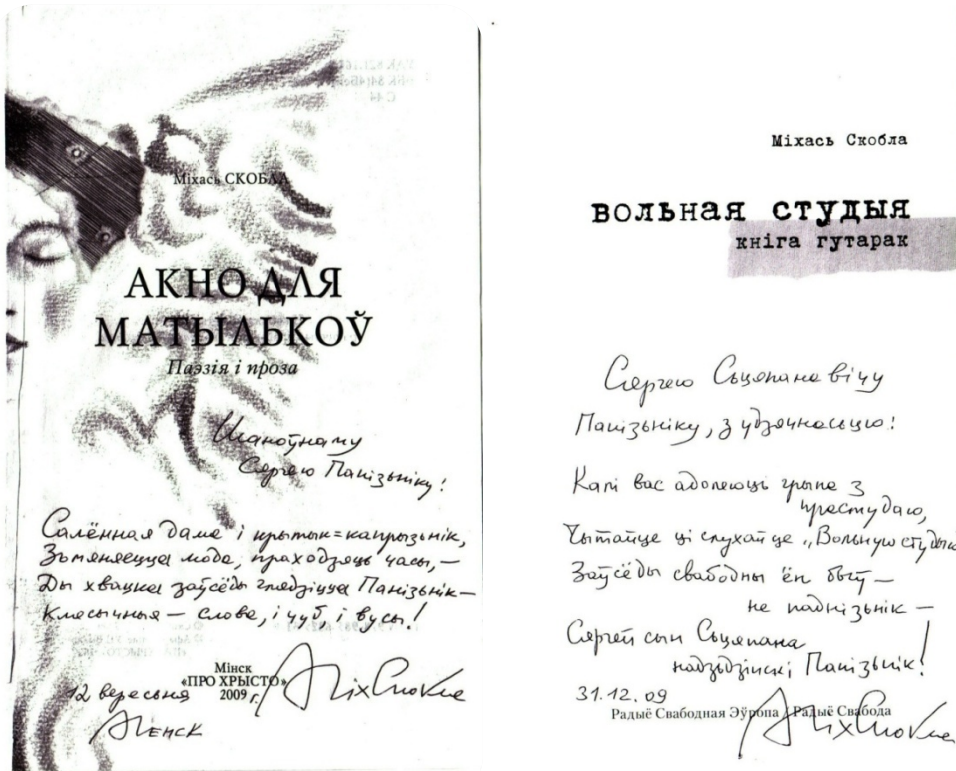
Сьцяго Папізьвіку з наклі-
нам зь данамогу ва ўсіх
беларускіх справах.

Укладач — Міх Скобл

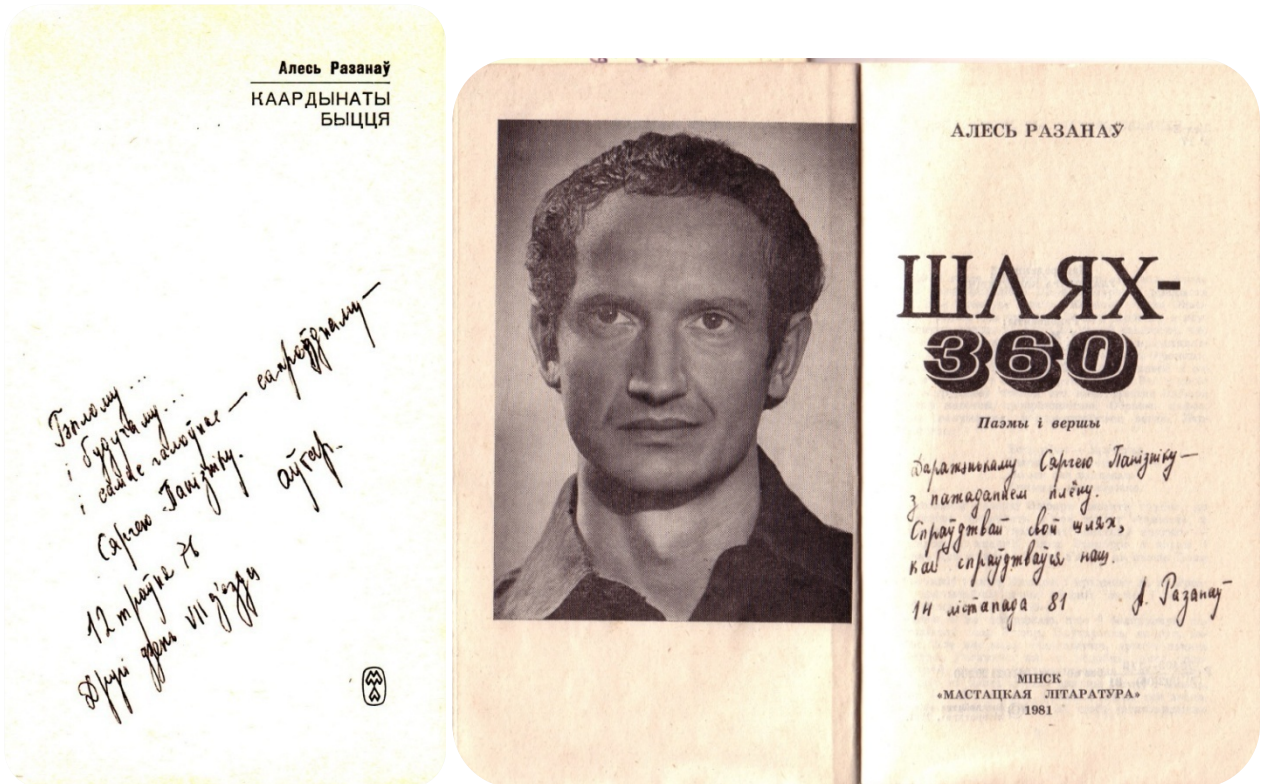
ISBN 985-6318-84-X
20 лістапада 2000 г.

© «Беларускі мейсціца», 2000
© Скобла М., укладанне, прадмова і каментар, 2000
© Казлоў М., афармленне, 1996

Надпіс на кнізе “Лісты з Зэльвы”
 (“Выбраныя творы “Ларысы Геніюш. 2000 г.)

Міхася Скоблы, 1997 – 2009 гг.

АЛЕСЬ РАЗАНАЎ

ВАСТРЫЁ
СТРАЛЫ

Версэты,
паэтычныя
мініяцюры

Тое, што мае
і што не аддаю
ні зувясам, ні пайчанам.
Шанунаму Сяргею Панзіну,
усёду на кургане і лагоне,
прывітанаму ў творцамі.
3 01. 06. Алякс Рязанаў

Мінск
«Мастацкая
літаратура»
1988

Взгляд на 90.

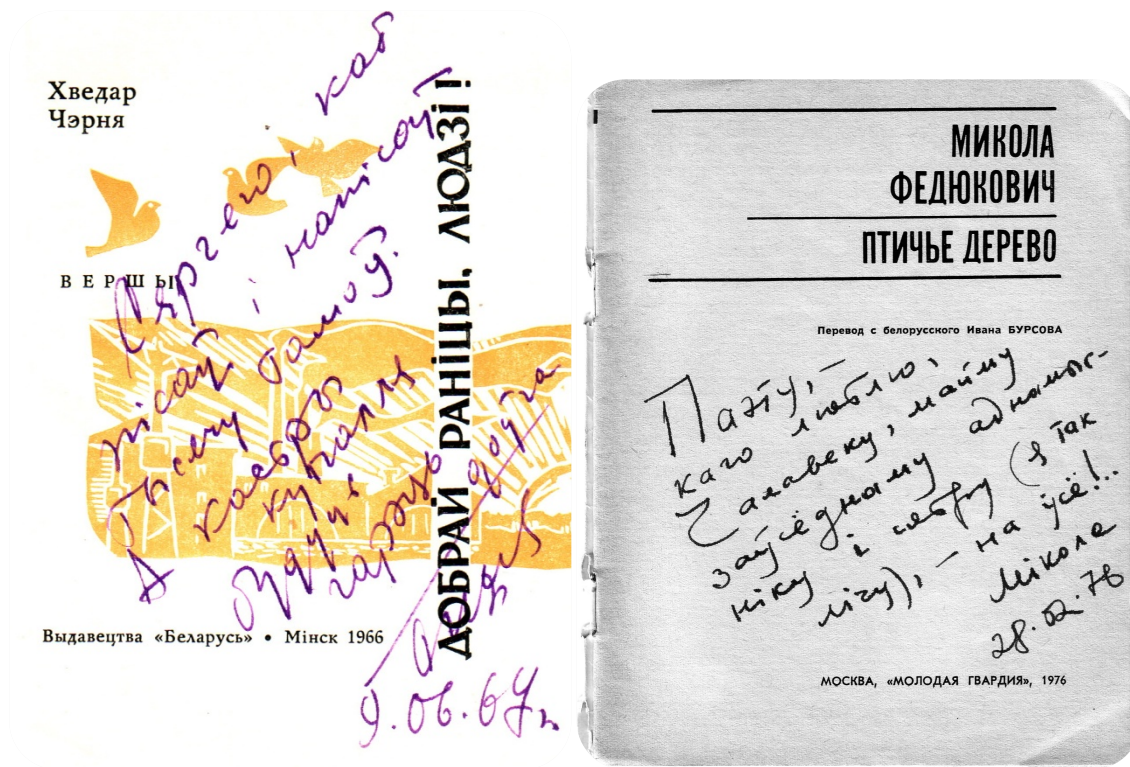
Алеся Разанава, 1976 – 2006 гг.

VIII. Прыйдзі, стваральны дух

Дзень беларускага пісьменства. Каля музея Уладзіміра Караткевіча ў Оршы – Генадзь Бураўкін, Сяргей Законнікаў, Уладзімір Арлоў, Вольга Іпатава, Анатоль Верабей, Навум Гальпяровіч, Анатоль Канпелька, Давід Сімановіч, Сяргей Панізьнік, сястра У. Караткевіча Наталля Сямёнаўна... 6.09.1998 г.

Аўтографы

Хведара Чэрні, 1967 г.

Міколы Федзюковіча, 1976 г.

Ніна Тарас

Сяргейу Панізіну
да вершай якой
арышчуй з велікай
бава...
ХАЙ ГУЛЯЕ ВЕЦЕР

Хай гуляе вецер ды у цёмным гаі,
Хай дарогі ў полі замятае снег,—
Я вясной зялёнай зноў пайду па краі,
Па сваёй вялікай, вольнай старане.

Там пабачу вёскі, сосны на кургане,
Згорбленыя хаты і шырокі шлях,
На які сяляне першамайскім раннем
Выйдуць на гулянне з цэлага сяла.

Зажывём свабодна, заживём у згодзе,
На палатках нашых вырасце калгас,
І складзём мы песні аб сваім народзе,
Запяюць іх жнеі весела не раз.

Запяюць, а вецер пералівам хваляў
Іх па родных нівах, сёлах панясе...
І забудуць жнеі, што калісь пялі
Аб цяжкай нядолі, вузкай паласе.

1939

Ніны Тарас, 1979 г.

Эдзі Агняцвет

СПАДЗЯВАННЕ
КАЛЫХАНАК

Лірыка

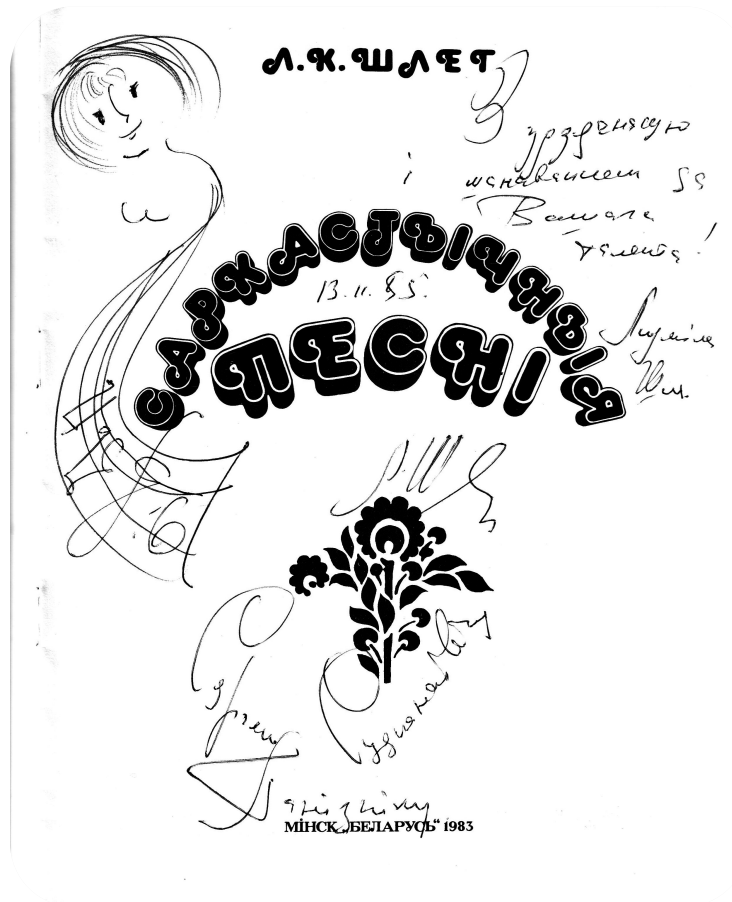

Даражому
Сяргею Панізіну —
чалавечу
яснай і шчодрай
паэтычнай душы
Эдзі Агняцвет

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1983

д.а.т.84

Эдзі Агняцвет, 1984 г.

Людмілы Шлег, 1985 г.

Прыйдзі,
стваральны
дух

Пераклады
Васіля
Сёмухі

З нямецкай,
аўстрыйскай,
польскай,
латышкай лірыкі

Людміла
Сяргей Тацішын —
воля за воля, зуб за зуб!
20.05.86 Л.С.

Мінск
«Мастацкая літаратура»
1986

Васіля Сёмухі, 1986 г.

ЛІДЗІЯ ЯЛОЎЧЫК

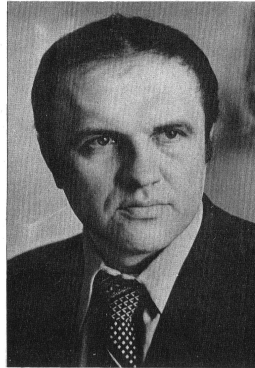
ПА ХІСТКАЙ ЛЕСВІЦЫ

АПОВЕСЦЬ
АПАВЯДАННІ

*Не дазваляй удані лясоты,
Фуіла навінна працаваць,
Кад усе нагоды і згразоты
У найвышэйшым ператварэнні.
Мяноўнаму Сергею Седзіма-
вічу Памізіцкаму —
Лідзія Барысмаўна Ялоўчык
Мінск
«Юнацтва»
1988
Трудна,
7 XI 88г.*

Лідзіі Ялоўчык, 1988 г.

Алеся Жук

АЛЕСЬ ЖУК

СІНІЯ НЕЗЯМНЫЯ АГНІ

АПОВЕСЦЬ
АПАВЯДАННІ

*Сергею Памізіцкаму —
з рэфлексамі наперад аглядаючы,
замерска зграбачыць вольна
і Сяргію за дзеянне
24.11.99г. Алеся Жук*

Мінск
«Юнацтва»
1999

Алеся Жука, 1994 г.

Уладзімір МАРУК

Касяў ЧЪЖ у Гары

Жаргоўныя вершы

Дз Касяў, вядома ж - вершы,
Прывезнасць з сваёй паштоўкай;
У Гары, дзе жыў без вярні,
Прывіту яго з - у шчырдзі.

28.12.94 г.

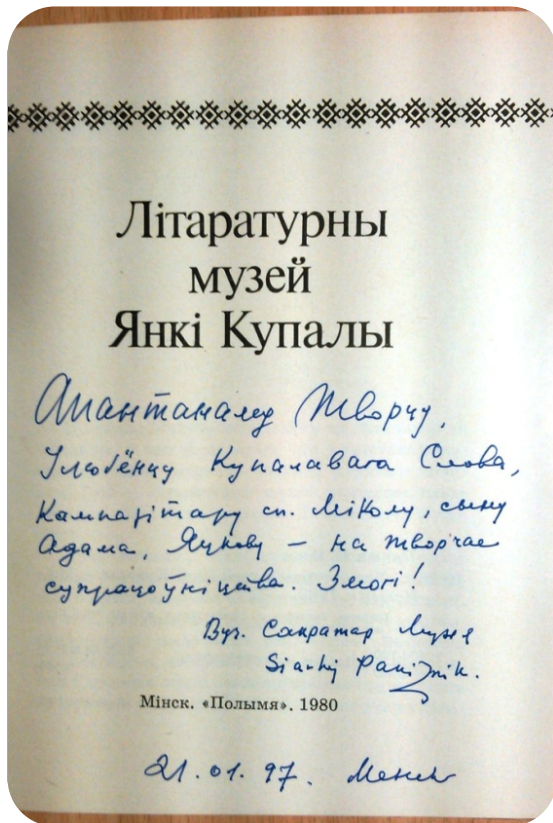

Мінск
«Юнацтва»
1994

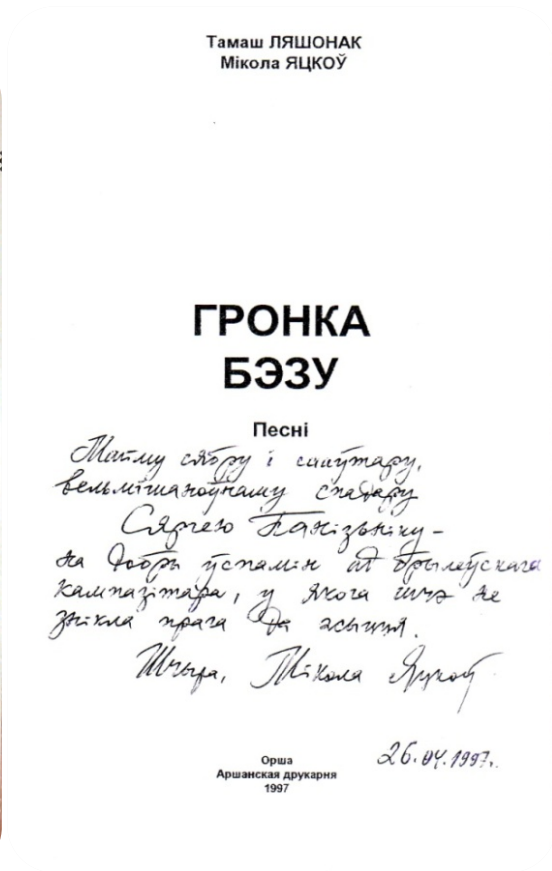
Валодзімар Антуан
дз Марук-Чыні

Ч. Антуан

Уладзіміра Марука, 1994 г.

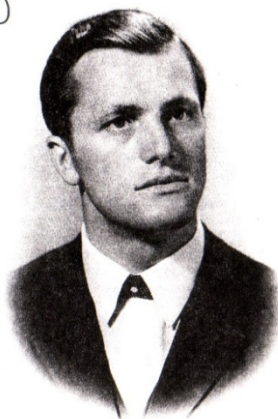
Сяргея Панізьніка Міколу Яцкову, 1997 г.

Міколы Яцкова, 1997 г.

Іосіф Бацечка
**Звініць сэрца
болем**

Паэзія

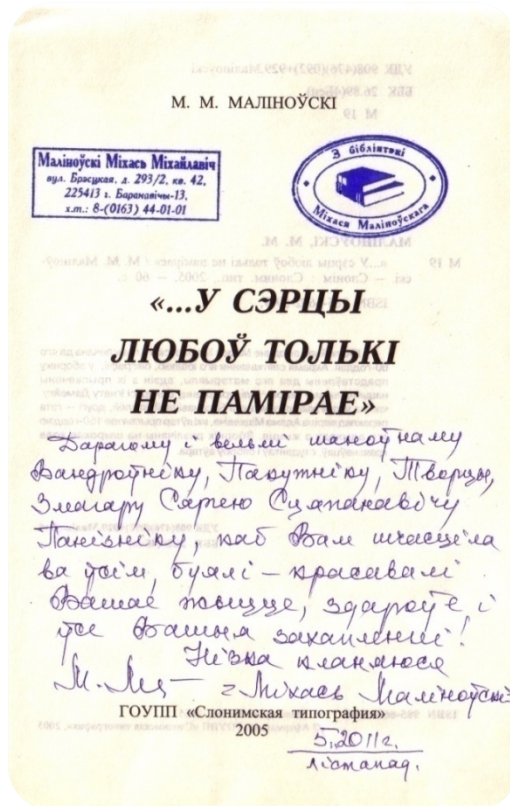

Мінск
Выдавец Зміцер Колас
2008

*Дарагому і непаўторнаму сьвэр-аднапалчаніку ЭЮ-га артыстка,
выдатнаму даравічэйшаму паэту-творцу, вершы якога звяняць
мелодычнай чысьцінёй і чароўнасьцю, грабамі сьмелых і сьвабодных
сэнцаў, якія натхнілі і ўражвалі, мае на лірычным паэтычным канву і гэты
прыкосьці мне Амэліны заўвага! Сяргею Сукламовічу Ланізініку
ад аўтара Іосіфа Бацечкі. 22 лістапада 2009г.*

*Спявай сьвятой Душой, Ланізінік,
Як боскі дар і адкрыццё,
Сьвяшчэннай творчасці рамізінік
На велікоднае жыццё!!!*

Іосіфа Бацечкі, 2009 г.

Міхася Маліноўскага, 2011 г.

30-годдзе шлюбу Марыі Каралеўны і Адама Іосіфавіча Мальдзісаў адзначалі: Вера, Станіслава, Генадзь Васільевіч Кісялёў з Янінай Міхайлаўнай, Міцкевіч Даніла Канстанцінавіч з Аляўцінай Цімафееўнай, Рагойша Вячаслаў, Кабржыцкая Таццяна з сынамі Усеваладам і Максімам, Людміла Панізьнік. 1.09.1984 г. Фота С. П.

IX. "Аб Украіне марыць Багдановіч..."

Песня Украіне

*Калісьці паміж двух шнураў пшаніцы
спынілі двое на мяжы плугі.
І з іх адзін назваўся украінцам,
і беларусам вызнаўся другі.*

*Абое селі і на родных мовах
паміж сабой гамонку павялі.
І стала іх ратайская размова
найпершай дыпламатыяй зямлі.*

*Сусед суседу верыў і ахвоча
не раз дапамагаў у жорсткі век.
Аб Украіне*

*марыць Багдановіч,
на Беларусі Камяняр жыве.*

*Тут Сеч бунтарнай еднасцю апаліць
і ўскалыхне, як вольны вецер плёс.
Здаецца, лёс трывожнага Купалы
згадаў Тараса неспакойны лёс.*

*Я сінявокім краем ганаруся,
куды б вандроўны вецер ні паслаў.
Не жыў бы ў сэрцы сум па Беларусі --
я Украіну б роднаю назваў.*

(18.01.1966 г. Львоў)

Таямніца вобліку яго

*"...ідзе Стапчаціва дзіця
Маліцца ў родны храм за вільну Украіну".
(З верша "Стапчаціў" у перакладзе С. Панізьніка)*

“Бо мова то не гук, а думка непакорных...” Добра запомніўся такі радок з верша Дмытра Паўлычкі ў перакладзе Эдуарда Акуліна. Многія літаратары перастваралі творы “нашага вялікага пабраціма”, як назваў Паўлычку Ніл Гілевіч. Перакладаў і Ніл Сымонавіч, які толькі на два гады маладзейшы ад Дмытра і на два вераснёўскія дні “старэйшы”: нарадзіўся 30.09.1931 года. А Дмытро Васільевіч нарадзіўся 28 верасня 1929 года. Вось некалькі праменьчыкаў з багатай яго біяграфіі: ён – паэт і паэт-песеннік, перакладчык, крытык, публіцыст, аўтар кінасцэнарыяў, палітычны дзеяч, дыпламат. Заслужыў званне Героя Украіны з уручэннем ордэна Дзяржавы. Двойчы кавалер ордэна Яраслава Мудрага... На яго творчым рахунку і Дзяржаўная прэмія імя Т. Шаўчэнкі.

А наш народны паэт Ніл Гілевіч назваў Дмытра Грамадзянінам, Патрыётам, волатам творчага духу, рыцарам братэрства. Заслужаная пахвала, бо Дмытро Паўлычка перакладаў творы Янкі Купалы, А. Куляшова, П. Панчанкі, Максіма Танка, Р. Барадуліна, Н. Гілевіча, Г. Бураўкіна, А. Вялюгіна... На яго паэтычным падрахунку і анталогія “Сусветны санет”, куды ўвайшлі асобныя санеты Янкі Купалы, М. Багдановіча. А творы Дмытра Паўлычкі перакладалі Р. Барадулін, Я. Сіпакоў, В. Зуёнак, В. Лукша, Э. Акулін, Г. Тумаш...

І Генадзь Бураўкін, яшчэ адзін актыўны перакладчык, не ўстрымаўся ў свой час даць высокую ацэнку творчасці свайго сябра: “Жывы класік, чалавек шматгранны і па таленту, і па дасведчанасці, эмацыянальны, яркі паэт”.

Можна адшукаць многа выказванняў і Дмытра Паўлычкі пра беларусаў, якім ён жадае быць у агульнаеўрапейскай сям’і народаў. Вось як паэт прамаўляе ў вершы “Вітанне Беларусі”:

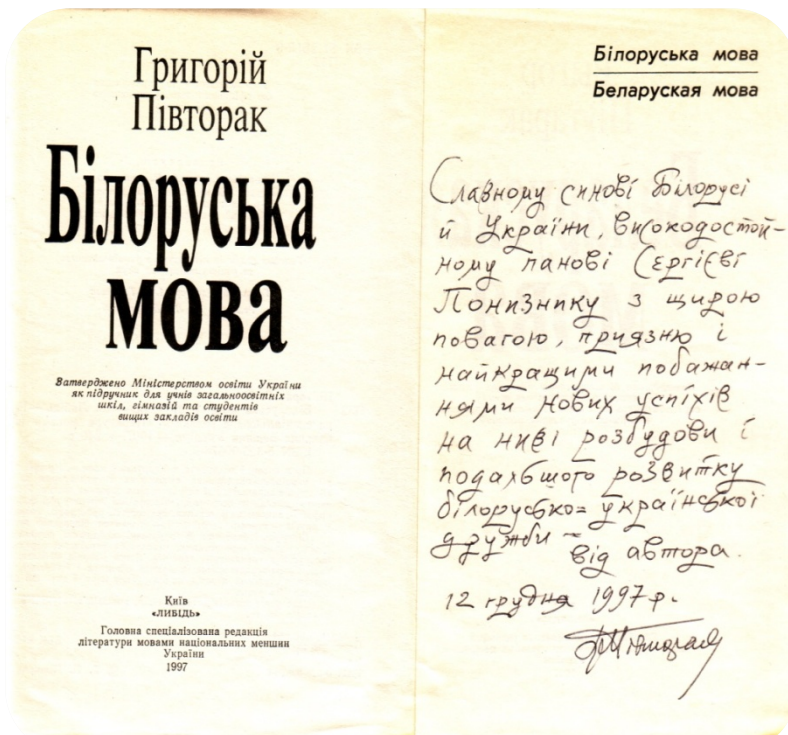
*Ты мой паклон прымі! Так можа
Народу родны кланяцца народ!*

(Пераклад Р. Барадуліна)

У лютым 2009 года два ўкраінскія творцы з Кіева і Львова – Дмытро Паўлычка і Раман Лубкіўскі наведалі ў Беларусі вёску Касута, дзе ў 1672 годзе нарадзіўся беларускі шляхціц Піліп Орлік, будучы гетман Украіны і аўтар яе першай Канстытуцыі.

Саюз беларускіх пісьменнікаў супольна з украінскай дыяспарай у гонар пашанотных гасцей наладзіў у мінскім Палацы мастацтваў вечарыну. Вось тады я і атрымаў другі аўтограф ад Дмытра Паўлычкі на яго зборніку вершаў “Гранослов”. Першы – у горадзе Мікалаеве.

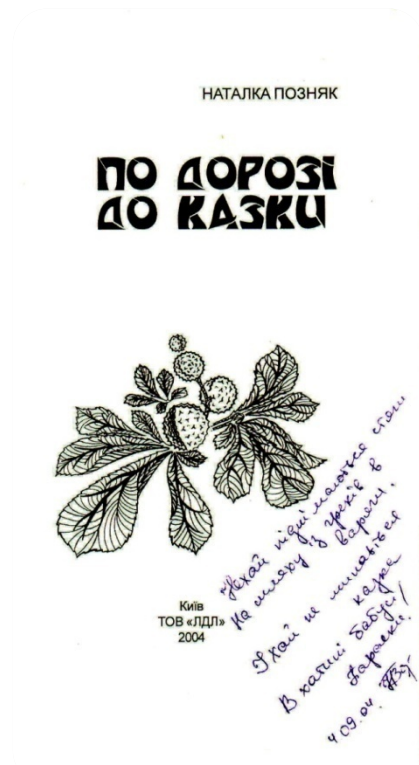
Аўтографы

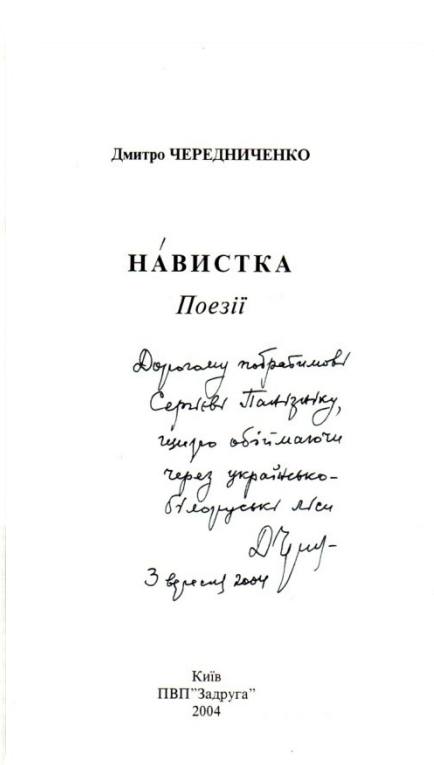
Грыгорыя Півтарак (Київ, 1997 г.)

Рамана Лубкіускага (Львоў, 2003 г.)

Наталкі Пазняк (Київ, 2004 г.)

Дмитра Чэрэднычэнкі (Київ, 2004 г.)

+++++

Усе пераздымкі аўтографу з кніжных выданняў удаля здзейснены аператарам фірмы "Kodak" Бельскім Віктарам Сяргеевічам. г. Менск, праспект газеты "Звезда".

+++++

Валянціна Коўтун, былая студэнтка Львоўскага ўніверсітэта, яшчэ раз наведала Львоў у снежні 1981 г.

Раман Лубкіўскі на радзіме Петруся Броўкі ў в. Пуцілкавічы. 16.06.1985 г. Фота С.П.

Дымітро Чэрэднычэнка з Таццянай Кабржыцкай, Вячаславам Рагойшам –творцы Секцыі мастацкага перакладу пры Саюзе пісьменнікаў Украіны. Кіеў.22.12.1986 г. Фота С.П.

Здымак з апошняга наведання Беларусі сына валынскай зямлі перакладчыка, прафесара Карлава ўніверсітэта Вацлава Жыдліцкага (14.04.1931, Купічаў Турыйскага р-на Валынскай вобл. – 18.08.2002, Прага). Сяргей Панізьнік з сынам Андрэем – між В. Жыдліцікім і Янкам Брылём на развітанні з чэшскім госцем. Мінск. 1.11.2001 г

Х. Беражыце берагі жыцця!

Хлеб-соль удзельнікам Фестываля маладых паэтаў братніх рэспублік. Творчыя сустрэчы праходзілі з 30 чэрвеня да 7 ліпеня 1968 г. на поўдні Украіны: Мікалаеў, Херсон, Кахоўка, Асканія-Нова... У Мікалаеве былому львоўскаму курсанту пакінуў аўтограф Дмытро Паўлычка.

На здымку за Гульрухсор Сафіевай з Таджыкістана-- між новых сяброў Алесь Разанаў.

БЕРАЖЫЦЕ БЕРАГІ ЖЫЦЦЯ!

*Прыляцелі гусі з далёкага краю,
Ваду замуцілі на сінім Дунаю.
(З народнай песні)*

*--Уздымай штандары! Стройся ў лаву!
Мы здабудзем для Айчыны славу.
Гэй, гэі! Ваяры за Дунаем,
Зацугляйце коней разам з намі!*

*Сурмы зычна нам прайгралі зборы.
Мы сваёй адвагай зрушым горы.
Гэй, гэі! Казакі за Дунаем,
Як нам ворага развеець, добра знаем.*

*Продкаў Шлях нанова зоры мецяць,
Каб усіх суседзяў нам агледзець.
Гэй, гэі! Ваяры за Дунаем,
Мы ў кастры зямельку апранаем.*

*Над Ардой-- Альгердавы прароцтвы.
Шчыра верым, што напор наш моцны.
Гэй, гэі! Казакі за Дунаем,
Выкрадзеным скарбам заўладаем.*

*А пакуль – па конях! Стройся ў лаву!
Мы вяртаем Бацькаўшчыне славу.
Гэй, гэі! Ваяры за Дунаем,
Смелую Пагоню пачынаем.*

22.VII.1967 г. Львоў, 2016 г.

Дунай – свяшчэнная рака славянаў. Згадваецца і як “водная лінія камунікацыі”.
князь Альгерд-Аляксандр разбіў ардынскае войска на Снівадзе (Падолле) ў 1362 г.

Віцебскі

“НА БЕРАЗЕ ВОЗЕРА ЖЫЦЦЯ”
Малюнкi Меланні Гіггер

ПРИЗНАНИЕ БАБУЛИ ЛЮДЫ

У Древа Родоводного – желанье
вверх простираться, раздаваться вширь.
Явилось эхо древнее – Меланья,
нас приглашает на семейный пир.
Ах, веточка! Цветущее создание,
взошедшее с июньского тепла.
Мы будем имя повторять: -- Меланья!
Меланья всех нас в круг родства свела.
И будут наши годовые кольца
сливаться, чтобы внученьке расти.
Меланьечка! Твои мы добровольцы
и богомольцы на твоём пути.

ПРЫЗНАННЕ ДЗЯДУЛІ-“ТАТКІ”

Вачэй і ручак малання --пры мілаце усмешкі.
...Расце Міланька не па днях ад ласкі-разнасцежкі.
Прываба чараў, цмакаты... І гэта ўсё – Міланья!
Ого ж, зацмокаюць сваты, прыбыўшы для спаткання.
Такую кветку ўзгадаваць, пасаг даць – і ў адлучку?
...Пакуль расце – нам цалаваць Меланню, нашу ўнучку!

На здымку: натхняльнікі, дарадцы і памочнікі ў падрыхтоўцы і выданні кнігі-альбома “Аўтографы з кніжніцы...”—Вераніка Панізьнік (стыльрэдактар), Аляксандр Гіггер (кампутарнае шыхтаванне) і іх дачушка Меланя. Сустрэча Новага 2016-га года. KINCARDINE Ontario CANADA

++++
Выдавецтва “Меланя”
2016
++++